

Opinnäytetyö (AMK)

Sosionomikoulutus

Opinnäytetyön valmistumisvuosi 2025

Perhetyö

Mila Kaivola, Marjo Meritähti ja Sarita Tähti-Riihimäki

“Perhetyön tarpeet ja tulevaisuus Päijät-Hämeessä”

– Kehittämistyö yhteistyössä Vivo Hoiva Groupin kanssa

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosionomikoulutus

2025 | 64 sivua, 2 liitesivua

Mila Kaivola, Marjo Meritähti ja Sarita Tähti-Riihimäki

”Perhetyön tarpeet ja tulevaisuus Päijät-Hämeessä”

- Kehittämistyö yhteistyössä Vivo Hoiva Groupin kanssa

Opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä Vivo Hoiva Groupin kanssa, ja sen tavoitteena on selvittää perhetyön palveluiden kehittämistarpeita ja palveluntarjoamisen mahdollisuuksia Päijät-Hämeen alueella. Työssä tarkastellaan, millaisia tarpeita alueella on perhetyön palveluille ja onko markkinoilla tilaa uudelle toimijalle. Lisäksi selvitetään, millaisia vaatimuksia lainsäädäntö ja hyvinvointialueen mahdollinen ostoprosessi asettavat yksityiselle toimijalle.

Kehittämistyö tuottaa toimeksiantajalle tarvittavaa tietoa siitä, kannattaako palvelua lähteä tarjoamaan alueelle, ja mitä rakenteellisia sekä toiminnallisia valmiuksia sen tarjoaminen edellyttää. Työssä tarkastellaan myös digitaalisten ratkaisujen, kuten etäohjauksen, hyvinvointiteknologian, hybridipalveluiden ja alueellisesti yhteensovitettyjen digialustojen käyttömahdollisuuksia perhetyön tukena.

Työ toteutettiin hyödyntämällä laadullisia tutkimusmenetelmiä, kuten aiempaa aiheeseen liittyvää tietoperustaa, teemahaastattelua, PESTEL-analyysiä sekä dialogista kehittämiskeskustelua toimeksiantajan kanssa. Työssä käsiteltiin myös useita palveluja ja teknologiaratkaisuja, jotka voivat tukea perhetyön palvelujen kehittämistä alueella. Näistä palveluista saatu tieto nosti esiin perheiden yksilöllisen tuen tarpeet, palvelujen saavutettavuuden haasteet sekä digipalveluiden kasvavat mahdollisuudet.

Opinnäytetyö tarjoaa toimeksiantajalle ajankohtaista ja käytännönläheistä tietoa, joka tukee päätöksenteossa perhetyön palvelun mahdollisesta laajentamisesta sekä sen suunnittelusta lainsäädännön ja alueellisten palvelurakenteiden asettamien ehtojen puitteissa.

Asiasanat:

Perhetyö, Sosiaalipalvelut, Hybridipalvelut, Perheiden tukipalvelut, Palvelumuotoilu, Asiakastyö

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Bachelor of Social Studies

2025 | 64 pages, 2 pages in appendices

Mila Kaivola, Marjo Meritähti ja Sarita Tähti-Riihimäki

“THE NEEDS AND FUTURE OF FAMILY WORK IN PÄIJÄT-HÄME”

-- A DEVELOPMENT PROJECT IN COLLABORATION WITH VIVO GROUP
OY

This thesis was conducted in collaboration with Vivo Hoiva Group, and its goal is to examine the development needs of family work services and the opportunities for service provision in the Päijät-Häme region. The study investigates the demand for family work services in the area and whether there is space for a new service provider in the market. Additionally, it explores the requirements set by legislation and the potential procurement process of the well-being services county for private service providers.

The development work provides the commissioning party with the necessary information to determine whether offering services in the region is feasible and what structural and operational capabilities are required. The study also explores the possibilities of using digital solutions, such as remote guidance, well-being technology, hybrid services, and regionally coordinated digital platforms, to support family work.

The research utilized qualitative research methods, including previous knowledge on the topic, thematic interview, PESTEL analysis, and a dialogical development discussion with the commissioning party. Several services and technological solutions were addressed to support the development of family

work services in the region. The results highlighted the individualized support needs of families, challenges in service accessibility, and the growing potential of digital services in family work.

This thesis provides the commissioning party with current and practical information that supports decision-making regarding the potential expansion of family work services and their planning within the legislative framework and regional service structures.

Keywords:

Family Work, Social Services, Hybrid Services, Family Support Services, Service Design, Client Work

1 Johdanto	9
2 Työn lähtökohdat	10
2.1 Lastensuojelun avohuollon kehityssuunnat Päijät-Hämeessä	10
2.2 Toimeksiantajan kuvaus	11
2.3 Kehittämistyön tavoite ja kehittämistehtävä	12
3 Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö osana lastensuojelun kokonaisuutta	14
3.1 Perhetyö porrasteisuus	14
3.2 Lapsiperheiden kotipalvelu	17
3.3 Perhetyö	18
3.4 Perhetyön keskeiset periaatteet	19
4 Tutkimuksellinen kehittäminen	20
4.1 Menetelmät	21
4.1.1 Aikaisemman tiedon hyödyntäminen	22
4.1.2 Teemahaastattelu	22
4.1.3 PESTEL-analyysi	23
4.2 Prosessin kuvaus	29
5 Tiedon hankinta	31
5.1 Sote-uudistus ja sen vaikutukset lapsiperheiden palveluihin	31
5.2 Lapsiperheiden palvelut Päijät-Hämeessä	33
5.3 Yksityinen palveluntuottaja sosiaalipalveluissa	35
5.4 Perhetyön ja lapsiperheiden kotipalvelun tuottamisen ero yrityksen näkökulmasta	36
5.5 Perhetyön haasteet ja kehittämistarpeet Pirkanmaan alueella VivoSos Oy:n näkökulmasta	37
5.6 Perhetyön tuottamiseen liittyvä lainsäädäntö	38
5.7 Perhetyön tuottamiseen liittyvät luvat ja säädökset	42
5.7.1 Palveluntuottajan ilmoitusvelvollisuus kunnalle ja viranomaisvaatimukset	43

5.7.2	Palvelun laadunhallinta ja omavalvonta	43
5.7.3	Perhetyön tuottajalle asetetut taloudelliset ja hallinnolliset velvoitteet	44
5.7.4	Tietosuoja sosiaali- ja terveysalalla	45
5.7.5	Henkilöstön pätevyys ja rekrytointi	45
5.7.6	Henkilöstön osaamisen kehittäminen	46
5.7.7	Yhteenveto yksityisen palveluntuottajan luvista ja velvoitteista	46
6	Kilpailutus Päijät-Hämeen hyvinvointialueella	47
6.1	Hyvinvointialueen asettamat vaatimukset yksityiselle palveluntuottajalle	47
6.2	Vuonna 2021 kilpailutukseen osallistuneet yritykset lastensuojelun avopalveluissa	48
6.3	Vuonna 2021 järjestettyyn perhetyön kilpailutukseen osallistuneiden palveluntuottajien palveluiden hintojen vertailua	50
6.4	Kilpailutus Päijät-Hämeen hyvinvointialueella vuonna 2025	53
7	Digitalisuus perheiden tukena: uuden sukupolven ohjaus- ja tukipalvelut Päijät-Hämeessä	54
7.1	Digitaaliset palvelut perhetyössä	54
7.2	Hybridi- ja etäpalveluiden vaikutukset perhetyöhön	55
7.3	Päätelmät ja kehittämissuhteet	55
8	Tuotoksen esittely	56
9	Kehittämisen eettisyys	59
10	Kehittämistyön arviointi	61
10.1	Johtopäätökset ja hyödynnettävyys	61
10.2	Tuotoksen arviointi	62
11	Pohdinta	63
	Lähteet	65

Liitteet

Liite 1. Toimintasuunnitelmapohja

Liite 2. PowerPoint-esitys

KUVIOT

Kuvio 1. Perhetyön porrasteisuus lapsiperheiden sosiaalipalveluissa

Kuvio 2. Prosessikaavio

Taulukot

Taulukko 1. Lastensuojelun avohuollon asiakkuudet vuosina 2022-2023

Taulukko 2. PESTEL-analyysi

Taulukko 3. Perheiden käyttämiä sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisia palveluita vuosina 2020-2023

Taulukko 4. Lastensuojelun avohuollon asiakkaat 2023

Taulukko 5. Päijät-Hämeen seurantarapotti kevät 2024

Taulukko 6. Sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön tarjousvertailu

Taulukko 7. Lastensuojelulain mukaisen perhetyön tarjousvertailu

1 Johdanto

Vuoden 2023 alussa voimaan tullut Sote-uudistus siirsi sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämismvastuun kunnilta hyvinvointialueille. Tämä rakenteellinen muutos on vaikuttanut myös perhetyön palveluihin, sillä hyvinvointialueet vastaavat niiden järjestämisestä ja hankinnasta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023.)

Perhetyö on keskeinen osa yhteiskunnan sosiaalipalveluja, ja sen tavoitteena on tukea perheiden hyvinvointia, vahvistaa vanhemmuutta sekä edistää lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä. Perhetyöllä on merkittävä ennaltaehkäisevä rooli, ja sen avulla voidaan tarjota perheille pitkäaikaista tukea erilaisissa elämäntilanteissa. Yksityisten palveluntuottajien rooli perhetyössä on kasvanut, sillä julkinen sektori ei aina pysty vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen. (THL 2024.)

Kehittämistyön raportissa yhdistyvät teoreettinen tarkastelu ja käytännönläheinen kehittämisprosessi. Työssä yhdistetään teoria ja käytännön havaintoja, ja sen tavoitteena on tarjota toimeksiantajalle konkreettinen ja hyödynnettävä tuotos, jossa kuvataan tehostetun perhetyön tilannetta, palveluntarvetta sekä yksityiselle palveluntuottajalle asetettuja toimintaedellytyksiä Päijät-Hämeen hyvinvointialueella. Lisäksi työ tuottaa pohjan toimintasuunnitelmalle, joka tukee yritystä perhetyön palveluiden rekisteröinnissä ja sen käynnistämisessä.

Vivo Hoiva Group Oy on tämän kehittämistyön toimeksiantaja ja yritys suunnittelee perhetyöpalveluiden laajentamista Päijät-Hämeeseen. Tarkoituksena on tarjota yritykselle suuntaviivoja toiminnan aloittamista ja palveluiden rekisteröintiä varten. Työn tavoitteena on selvittää yksityisen palveluntuottajan mahdollisuudet perhetyössä, alueelliset vaatimukset sekä palvelutarve ja kilpailutilanne. Työssä käsitellään perhetyön lainsäädäntöä ja viranomaisvaatimuksia, kuten sosiaalihuoltolain (1301/2014) ja yksityisten sosiaalipalvelujen lakien (598/2022) asettamia sääntöjä ja ohjeistuksia.

2 Työn lähtökohdat

2.1 Lastensuojelun avohuollon kehityssuunnat Päijät-Hämeessä

Perhetyön kehittämistarve on sidoksissa julkisen sektorin resurssien rajallisuuteen sekä kasvavaan palveluntarpeeseen. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tilastot osoittavat, että lastensuojelun avohuollon asiakkuuksien osuus on kasvanut Päijät-Hämeen hyvinvointialueella lähes kaikissa ikäryhmissä vuosina 2022–2023. Erityisesti kouluikäisten ja nuorten aikuisten avohuollon asiakkuuksien kasvu viittaa lisääntyneeseen tuen tarpeeseen.

Alue: Päijät-Häme Vuosina: 2022 2023

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0-17-vuotiaat vuoden aikana (%) vastaavan ikäisestä väestöstä	2,0	2,1
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0-24-vuotiaat vuoden aikana (%) vastaavan ikäisestä väestöstä	2,3	2,6
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0-6-vuotiaat vastaavasta väestöstä	1,6	1,6
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat 13-17-vuotiaat (%) vastaavasta väestöstä	2,6	2,8
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat 18-24-vuotiaat vuoden aikana (%) vastaavan ikäisestä väestöstä	3,1	3,5
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 7-12-vuotiaat (%) vastaavasta väestöstä	1,7	1,9
Uudet lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0-17-vuotiaat (%) vastaavasta väestöstä	2,4	1,9
Uudet lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0-6-vuotiaat (%) vastaavasta väestöstä	1,8	1,4
Uudet lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 13-17-vuotiaat (%) vastaavasta väestöstä	3,4	2,6
Uudet lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 7-12-vuotiaat (%) vastaavasta väestöstä	2,1	1,7

Taulukko 1. Lastensuojelun avohuollon asiakkuudet vuosina 2022–2023

Päijät-Hämeessä huolenaiheena on, että alueella perheiden ja asiakkaiden tilanteet ovat usein monivivahteisia ja edenneet haasteellisiksi, mikä viittaa siihen, että nykyiset varhaisen puuttumisen käytännöt eivät ole riittävän tehokkaita tai ajoissa kohdistettuja. Erityisesti nuorten pahoinvointi ja mielenterveyden haasteet ovat nousseet merkittäviksi huolenaiheiksi, mikä korostaa tarvetta kehittää tunnistamisen ja puuttumisen malleja. Mikäli varhainen tunnistaminen ei ole onnistunut, tilanne voi kehittyä monimutkaiseksi ja vaikeasti hallittavaksi, mikä taas kuormittaa palvelujärjestelmää ja kasvattaa avun tarpeen määrää. (Paijatha 2023.)

Perhetyön ja varhaisen tuen kehittäminen on keskeistä vaikeiden tilanteiden ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa puuttumisessa. Tilastot tukevat tätä, sillä ne osoittavat ennaltaehkäiseville palveluille, kuten perhetyölle, olevan kasvava tarve. Vivo Hoiva Group Oy:n ajatus laajentaa toimintaansa Päijät-Hämeeseen vastaa tähän havaittuun tarpeeseen.

2.2 Toimeksiantajan kuvaus

Vuonna 2013 perustettu Vivo Hoiva Group Oy on osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Tampere. Se on tuottanut perustamisvuodestaan asti koti- ja hoivapalveluja ikäihmisille sekä vammaisille henkilöille Pirkanmaan alueella. Yritys on aloittanut vuonna 2022 laajentumisen myös muille alueille Suomessa ja työllistää tällä hetkellä yli 50 henkilöä. Vivo Hoiva Group Oy:n palveluihin kuuluu lapsiperheiden kotipalvelu, jota he tuottavat Helsingin, Lahden, Mikkelin ja Riihimäen seuduilla. Yrityksen tuottaman lapsiperheiden kotipalvelun tavoitteena on tukea perhettä päivittäisissä toiminnoissa selviämisessä sekä tukea vanhemman toimintakykyä ja jaksamista. Vivo Hoiva Group Oy:n tuottamaa lapsiperheiden kotipalvelua voi tilata suoraan yritykseltä, jolloin asiakas maksaa palvelun itse tai asiakkaan kotikunnan sosiaalitoimesta, jolloin palvelu on asiakkaalle maksutonta tai asiakas maksaa saamastaan palvelusta ainoastaan omavastuuosuuden. (Vivo Hoiva 2024.)

Vuonna 2024 yritys laajensi toimintaansa ostamalla TheraSos Oy:n ja tämän myötä se aloitti sosiaalipalveluiden tuottamisen Turussa. Oston myötä yrityksen nimeksi tuli VivoSos Tampere Oy. Yritys on perustettu vuonna 2019 ja tällä hetkellä se toimii Varsinais-Suomen, Pirkanmaan ja Uudenmaan alueilla. VivoSos Tampere Oy:n palvelut jakautuvat kolmeen kategoriaan: Terapiapalveluihin, sosiaalipalveluihin sekä ammatilliseen kuntoutukseen. Yrityksen erityisosaamista ovat perhetyö sekä tuetut ja valvotut tapaamiset. Yritys tuottaa sekä lastensuojelulain mukaista tehostettua perhetyötä että sosiaalihuoltolain mukaista perhetyötä. Perhetyön tarkoituksena on edistää kokonaisvaltaisesti perheen hyvinvointia ja tukea perheen itsenäistä selviytymistä. Perhetyössä VivoSos Tampere Oy:ssä hyödynnetään erilaisia työmenetelmiä, joista tärkeimpiä ovat voimavara-keskeinen ja ratkaisukeskeinen lähestymistapa. (TheraSos Oy 2024.)

2.3 Kehittämistyön tavoite ja kehittämistehtävä

Kehittämistyön tarkoituksena on tarjota ajankohtaista tietoa, joka tukee yrityksen päätöksentekoa, kun se pohtii toiminnan laajentamista perhetyöhön Päijät-Hämeen alueelle. Työ keskittyy kartoittamaan perhetyön kokonaisuutta yksityisen palveluntuottajan näkökulmasta ja selvittämään Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vaatimuksia perhetyön toimijoille. Tavoitteena on myös analysoida alueellista palvelutarvetta ja kilpailutilannetta, jotta Vivo Hoiva Group Oy voi hyödyntää tietoa liiketoimintansa laajentamisessa ja optimoida resurssejaan. Työssä käsitellään myös perhetyön lainsäädäntöä ja viranomaisvaatimuksia, kuten sosiaalihuoltolain (1301/2014) ja yksityisten sosiaalipalvelujen lakien (598/2022) asettamia sääntöjä ja ohjeistuksia, sillä ne ovat oleellinen osa palvelun tuottamista. Kehittämistyön tuloksena syntyy tuotos, jossa käsitellään tutkimusaiheen taustaa, tutkimusmenetelmiä, keskeisiä tuloksia, johtopäätöksiä sekä kehittämisehdotuksia. Yhtenä työn tavoitteena on tarjota Vivo Hoiva Group Oy:lle selkeät suuntaviivat toiminnan käynnistämiseen ja palveluiden rekisteröintiin. Kehittämistyön pohjalta syntyy pohja toimintasuunnitelmalle, joka toimii konkreettisenä työkaluna yritykselle, joka aikoo aloittaa sosiaalihuollon avopalveluiden tarjoamisen. Toimintasuunnitelman laatiminen on keskeinen osa

sosiaalihuollon avopalveluja tarjoavan yksikön perustamista, sillä se on olennainen osa palveluntuottajan rekisteröintiprosessia. Sosiaalihuollon palveluntarjoajan on toimitettava toimintasuunnitelma aluehallintovirastolle (AVI) osana rekisteröintihakemustaan Soteri-palveluntuottajarekisterin kautta. Toimintasuunnitelma on pakollinen liite rekisteröintihakemuksessa, ja sen laadintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota, sillä ilman sitä palveluntuottajaa ei voida rekisteröidä. Tämä tekee AVIn ohjeisiin perustuvan huolellisen valmistelun välttämättömäksi askeleeksi palvelujen käynnistämiseksi.

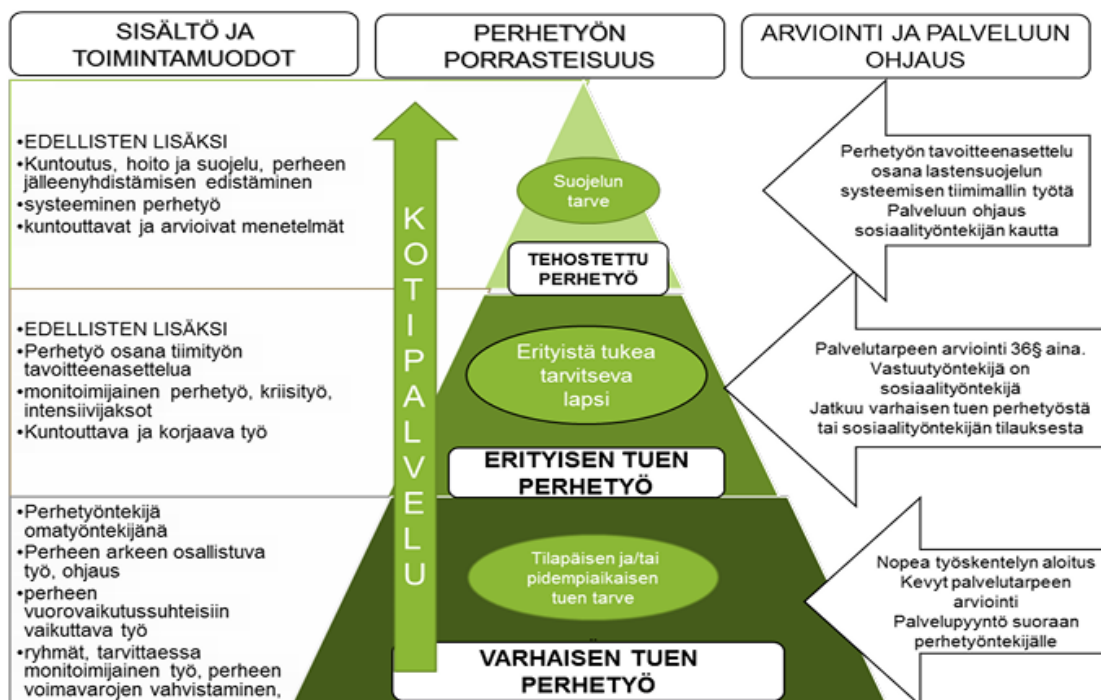
3 Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö osana lastensuojelun kokonaisuutta

Lapsiperheiden ja lastensuojelun palveluja on uudistettu viimeisen kymmenen vuoden aikana. Uudistuksen tavoitteena on ollut vähentää lastensuojelun tarvetta ja siirtää palveluiden painopistettä ennaltaehkäiseviin sekä varhaisen tuen palveluihin tukemalla lasta ja perhettä lapsen edun mukaisilla avohuollon tukitoimenpiteillä. Varhaisessa vaiheessa järjestettävien palvelujen ja avun tarkoituksena on ehkäistä sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien syntymistä sekä ehkäistä niiden vakavoitumista. (Kiili ym. 2024, 8. Araneva 2022, 16 & 57.)

Lapsen kehityksen ja hyvinvoinnin tukemiseen liittyvä tuki on lähtökohtaisesti tilapäistä. Riittävän tehokkaiden, oikea-aikaisten ja oikeanlaisten sosiaalipalvelujen tavoitteena on tukea lasta ja perhettä ja ehkäistä pidempiaikaisen tuen tarpeen syntymistä. Palvelutarpeen arvioinnissa valitaan lapsen tuen tarvetta vastaavista vaihtoehdoista lapsen tasapainoista kehitystä ja hyvinvointia parhaiten turvaava vaihtoehto. (Araneva 2022, 165 & 232.)

3.1 Perhetyö porrasteisuus

Sosiaalihuollon palvelujen porrastamisen tavoitteena on asiakkaan tarpeiden mukaisten palvelujen oikea-aikainen ja mahdollisimman varhainen saatavuus sekä palvelujen sovittaminen yhteen asiakasprosessin jatkumon turvaamiseksi. Palvelujen porrastamisella pyritään perheiden kokonaisvaltaisen tilanteen huomioimiseen sekä vahvistamaan työskentelyn monialaisuutta, monitoimijuutta ja asiakkaan osallisuutta. (THL 2019.)

Kuvio 1. Perhetyön porrasteisuus lapsiperheiden sosiaalipalveluissa (THL 2019).

Varhaisen tuen perhetyön tarkoituksena on tarjota perheille apua ja tukea ongelmien varhaisessa vaiheessa, matalalla kynnyksellä, ilman lastensuojelun asiakkuutta. Varhaisen tuen perhetyöllä vastataan sekä perheen tilapäiväiseen että pitempiaikaiseen tuen tarpeeseen. (Alatalo ym. 2019, 25) Varhaisen tuen perhetyön tavoitteena on perheen omien voimavarojen ja toimintakyvyn vahvistaminen, lasten hoidossa ja kasvatuksessa ohjaaminen, perheen vuorovaikutustaitojen tukeminen sekä syrjäytymisen ehkäisy (Nieminen 2020, 29).

Varhaisen tuen ja erityisen tuen väliset rajapinnat ovat häilyvät. Erityisen tuen palveluissa korostuu kuntouttava ja korjaava työote. Perheiden tilanne on usein monimutkaisempi ja kriisiytyneempi kuin varhaisen tuen perhetyössä. Lisäksi erityisen tuen perhetyö edellyttää sosiaalityöntekijän johdolla tehtävää laajempaa palvelutarpeen arviointia ja päätöstä erityisen tuen perhetyöstä. (Alatalo ym. 2019, 26.)

Tehostettu perhetyö edellyttää lastensuojelun asiakkuutta. Tehostetun perhetyön asiakkailta on usein suuria haasteita perheen jäsenten välisessä

vuorovaikutuksessa sekä elämänhallinnassa. Tehostetun perhetyön tavoitteena on turvata lapsen suojeleminen ja hyvinvoinnin turvaaminen sekä koko perheen kuntoutuminen. Tehostettu perhetyö on muutosorientoitunutta, kannattelevaa ja korjaavaa. (Alatalo ym. 2019, 26.)

Perhekuntoutusta toteutetaan pääsääntöisesti laitosmuotoisena, mutta tämän rinnalle on tullut avoperhekuntoutus. Perhekuntoutus työmuotona soveltuu hyvin osaksi lastensuojelun avohuollon työskentelyä sekä huostaanoton lakkautustyöskentelyä. Sen on käytännössä todettu olevan tehokas apu myös tilanteissa, joissa on olemassa kodinulkopuolisen sijoituksen riski, mutta perhe on motivoitunut perhekuntoutukseen ja perhekuntoutusta on oikea-aikaisesti mahdollista perheelle tarjota. Perhekuntoutuksessa tarjotaan kuntouttavaa toimintaa koko perheelle suunnitellusti ja tavoitteellisesti. Sen tavoitteena on lasten kasvuolosuhteiden turvaaminen, vanhempien tukeminen kasvatustehtävässä ja perheen omien voimavarojen vahvistaminen. Perheenjäsenten välisen vuorovaikutuksen tukeminen erilaisin toiminnallisilla menetelmillä, arjen taitojen harjoittelu ja säännöllisen päivärytmin vakiinnuttaminen ovat koko perheen. (THL 2025.)

Perhetyön ohella perheille tarjottavia keskeisiä sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja ovat sosiaaliohjaus ja kotipalvelu. Perhetyöllä ja lapsiperheiden kotipalvelulla on paljon yhteisiä piirteitä. Sekä perhetyön että lapsiperheiden kotipalvelun tarkoituksena on tukea perheiden arkea ja hyvinvointia. Molempien palvelujen tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen sekä perheelle tarjottavien palveluiden räätälöiminen perheen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Perhetyön ohella lapsiperheiden kotipalvelu voi toimia myös ennaltaehkäisevänä tukimuotona, jonka tarkoituksena on ehkäistä perheiden ongelmien kärjistymistä. Perhetyötä ja lapsiperheiden kotipalvelua voidaan tarjota rinnakkain ja täydentämään toisiaan, jotta perheen saama tuki olisi mahdollisimman kokonaisvaltaista ja perheen tarpeiden mukaista.

3.2 Lapsiperheiden kotipalvelu

Lapsiperheiden kotipalvelu on sosiaalihuoltolain mukaista sosiaalipalvelua, jonka tarkoituksena on ylläpitää ja vahvistaa perheen toimintakykyä sekä tukea perhettä arjen toiminnoissa selviytymisessä. Kotipalvelu on yhteistyössä perheen ja yhteistyötahojen kanssa tehtävää vanhemmuuden ja arjessa selviytymisen tukemista ja perheiden voimavarojen vahvistamista. (THL 2024.)

Lapsiperheiden kotipalvelun tarkoituksena on pureutua ongelmiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä antaa perheelle tarpeenmukaista ja riittävää tukea ehkäisemään ongelmien pahenemista ja kasautumista sekä siten myös vähentää erityispalvelujen tai lapsi- ja perhekohtaisen suojelun tarvetta (STM 2024, 75).

Lapsiperheiden kotipalvelu on tarkoitettu tukemaan vanhempia ja perhettä tilanteissa, joissa vanhempi ei itse ole voinut vaikuttaa avun tarpeen syntymiseen tai ei voi sitä omin voimin poistaa tai se on vanhemman huolenpito- ja kasvatustehävän turvaamisen kannalta välttämätöntä (Araneva 2022, 118–119).

Kotipalvelu on pääosin maksullista perheille. Perheen tulot vaikuttavat maksun suuruuteen. Lapsiperheiden kotipalvelua järjestetään hyvinvointialueen omana toimintana, ostopalveluna tai palvelusetelillä. Kotipalvelua voidaan perheen tilanteen mukaan tarjota rinnakkain perhetyön tai muun sosiaalipalvelun kanssa. Lapsen ollessa erityispalveluiden, kuten lastensuojelun tai vammaispalvelun asiakkaana, lapsella ja perheellä on oikeus saada myös sosiaalihuoltolain mukaista palvelua, kuten kotipalvelua. (THL 2024.)

Vivo Hoiva Group Oy:lla lapsiperheiden kotipalvelun tarkoituksena on tarjota apua ja tukea arkeen tarpeen mukaan. Lapsiperheiden kotipalvelu voi olla esimerkiksi lastenhoitoa vanhemman asiointiin tai muun menon vuoksi, lapsen saattamista päiväkotiin tai kouluun, apua vanhemman sairauden vuoksi, ulkoilua lapsen kanssa vanhemman hengähdys hetken tarjoamiseksi sekä tukea arjessa pärjäämiseen. Palvelun tarkemmat sisällöt sovitaan aina erikseen perheen kanssa sen mukaan, mikä parhaiten helpottaa kunkin perheen tilannetta.

Tavoitteena on perheen tukeminen päivittäisen elämän toiminnoista selviämässä sekä vanhemman toimintakyvyn ja jaksamisen ylläpitäminen (Vivo Hoiva 2024).

3.3 Perhetyö

Perhetyö on sosiaalihuoltolain mukainen palvelu, joka ei vaadi lastensuojelun asiakkuutta. Perhetyön tarkoituksena on perheen hyvinvointia tukemalla vahvistaa perheen voimavaroja sekä parantaa perheen vuorovaikutustaitoja. Perhetyö tehdään yleisimmin sosiaalitoimen, neuvolan, päiväkodin tai koulun yhteydessä toteutettavana ehkäisevänä tai korjaavana työnä. (THL 2024.)

Perhetyölle ei ole olemassa tarkkaa määritelmää, mutta perhetyöksi voidaan kutsua kaikkea sellaista valistus- ja tiedotustyötä, joka jollain tavalla hyödyttää perhettä. Perhetyöllä voidaan tarkoittaa monia erilaisia työmuotoja, joita voidaan toteuttaa perhetapaamisina, keskusteluina, kotikäynteinä, kerho- ja leiritointina tai perhekuntoutuksena. (Vilen ym. 2014, 24–25.)

Perhetyö on kokonaisvaltaista, tavoitteellista, suunnitelmallista, pitkäjännitteistä ja oikea-aikaista työtä perheiden tukemiseksi erilaisissa elämäntilanteissa. Perhetyön tavoitteena on ratkaista perheen arkielämässä esille tulleita, perheen hyvinvointiin vaikuttavia haastavia elämäntilanteita, muutostarpeita ja ongelmia sekä tunnistaa tuen tarve ja tarjota tukea, ennen kuin ongelmat kärjistyvät ja muuttuvat pysyviksi. Perhetyön päämääränä on vahvistaa perheen itsenäistä selviytymistä arjessa sekä tukea perheiden omien voimavarojen käyttöönottoa. (Järvinen ym. 2012, 12–16.)

Perhetyö voidaan jakaa välilliseen ja välittömään perhetyöhön riippuen siitä, onko kyseessä työ tai palvelu, joka kohdistuu perheeseen jonkun perheenjäsenen kautta vai onko perhetyön kohteena koko perhe tai yhteisö. Sisällöltään perhetyö voi olla muun muassa psyykkisen tai sosiaalisen vanhemmuuden tukemista, vanhempien ohjausta lasten kasvatusta- ja hoitomenetelmissä tai erityistä tukea tarvitsevien lasten kasvatuksessa ja hoidossa. Perhetyön tarkoituksena voi olla myös perheen ja perheenjäsenten sosiaalisten verkostojen

vahvistaminen tai perheen toimintakyvyn vahvistaminen uusissa elämäntilanteissa tai kriiseissä. (Vilen ym. 2014, 26–27.)

3.4 Perhetyön keskeiset periaatteet

Perhetyötä ohjaavat sosiaali- ja terveydenhuollon eettiset ohjeet ja keskeiset periaatteet, joita ovat asiakaslähtöisyys, perhelähtöisyys ja lapsilähtöisyys. (Järvinen ym. 2012, 17.) Asiakaslähtöisyydessä korostetaan asiakkaan kunnioitusta, yksilöllisyyttä ja tarvetta tulla kuulluksi häntä koskevissa asioissa (Mönkkönen ym. 2019, 17). Perhetyössä asiakaslähtöisyydellä tarkoitetaan asiakkaiden toiveiden ja tarpeiden kuulemista sekä asiakkaan itsemääräämisoikeuden tunnustamista. Asiakas nähdään itsenäisenä ja aktiivisena toimijana, jolla on mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. (Järvinen ym. 2012, 17–18.) Kun asiakkaan osallisuutta ja toimijuutta kunnioitetaan, asiakas kokee, että hänen avuntarpeeseensa vastataan hänen lähtökohtiaan ymmärtäen (Mönkkönen ym. 2019, 92).

Asiakaslähtöisyyden keskeisiä lähtökohtia on itsemääräämisoikeus, osallistuminen ja tasavertainen vuorovaikutus (Mönkkönen ym. 2019, 90). Kun perhetyöntekijän ja asiakkaan välillä vallitsee rehellinen, avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri, myös vaikeat ja arat asiat voidaan ottaa puheeksi ja asioista uskalletaan olla eri mieltä (Järvinen ym. 2012, 21).

Perhekeskeisen lähestymistavan tavoitteena on tukea perheiden päätöksentekoa ja perheenjäsenten keskinäistä vuorovaikutusta sekä osallistaa perhettä omien vahvuuksiensa ja toimintakyvyn löytämisessä. Perhekeskeisessä lähestymistavassa työntekijän rooli on neuvoa ja opastaa perhettä toimimaan sekä antaa oma asiantuntijuutensa perheen käyttöön. Perhekeskeinen lähestymistapa perustuu työntekijän ja perheen väliseen dialogiseen vuorovaikutukseen, jossa perhe on oman elämänsä asiantuntija. (Rönkkö & Rytönen 2010, 36.)

4 Tutkimuksellinen kehittämistyö

Tutkimuksellinen kehittämistyö on menetelmä, joka yhdistää tutkimuksen ja käytännönläheisen kehittämisen tavoitteet. Se on erityisen hyödyllinen sosiaalialan hankkeissa, joissa pyritään vastaamaan monimutkaisiin ilmiöihin ja kehittämään palveluja tai toimintamalleja käytännön työssä. Menetelmä painottaa osallistavaa ja moniäänistä lähestymistapaa, jossa eri sidosryhmien näkemykset ja kokemukset ovat keskeisiä. (Ojasalo ym. 2020, 22.)

Tutkimuksellisessa kehittämistyössä prosessi etenee usein syklistä mallia noudattaen. Työ alkaa tarpeen tunnistamisesta ja tavoitteiden asettamisesta, joita seuraavat kehittämistoimenpiteiden suunnittelu, toteutus ja arviointi. Tärkeä osa menetelmää on jatkuva vuorovaikutus tutkimus- ja kehittämistoiminnan välillä, mikä mahdollistaa uusien näkökulmien ja toimintatapojen syntyminen. Tämä lähestymistapa erottuu perinteisestä tutkimuksesta siten, että siinä painottuu tutkimuksen käytäntöön soveltaminen ja sen välitön hyöty. (Ojasalo ym. 2020, 26–30.)

Osallistaminen on yksi tutkimuksellisen kehittämistyön keskeisistä periaatteista. Se voi tarkoittaa esimerkiksi työntekijöiden, asiakkaiden ja muiden sidosryhmien mukaan ottamista kehittämisprosessiin. Tämä osallistaminen ei ainoastaan lisää kehittämistyön laatua ja merkityksellisyyttä, vaan myös sitouttaa toimijat muutokseen. (Arnkil 2020, 16.)

Tutkimuksellinen kehittämistyö tuottaa sekä käytännön että teoreettista tietoa. Käytännön tasolla se voi johtaa esimerkiksi uusien työvälineiden tai toimintamallien kehittämiseen, kun taas teoreettisesti se rikastuttaa ymmärrystä ilmiöistä ja tarjoaa perustaa uusille tutkimuksille. Tämä kaksisuuntainen vaikutus tekee menetelmästä arvokkaan erityisesti sosiaalialalla, jossa tutkimuksen ja käytännön yhdistäminen on usein välttämätöntä palveluiden laadun parantamiseksi. (Ojasalo ym. 2020, 34.)

Yksi tutkimuksellisen kehittämistyön vahvuuksista on sen joustavuus ja mahdollisuus mukautua muuttuviin tilanteisiin. Tämä on erityisen tärkeää sosiaalialalla, jossa työympäristöt ja asiakastarpeet voivat muuttua nopeasti. Esimerkiksi kehittämistyön aikana voi ilmetä uusia haasteita, jotka edellyttävät suunnitelmien muokkaamista tai lisätutkimusta. Näin tutkimuksellinen kehittämistyö toimii dynaamisena prosessina, joka kehittyy yhdessä ympäristönsä kanssa. (Heikkinen ym. 2007, 35.)

Tutkimuksellisen kehittämistyön onnistumisen kannalta on tärkeää varmistaa laadukas dokumentointi ja arviointi. Dokumentoinnin avulla voidaan varmistaa kehittämistyön läpinäkyvyys ja sen tulosten toistettavuus. Arviointi puolestaan auttaa määrittämään, missä määrin asetetut tavoitteet saavutettiin ja mitkä tekijät vaikuttivat lopputulokseen. Näin kehittämistyö voi toimia oppimisprosessina paitsi yksilöille, myös koko organisaatiolle. (Heikkinen ym. 2007, 42.)

4.1 Menetelmät

Kehittämistyössä käytettiin menetelminä aikaisemmin tuotetun tiedon hyödyntämistä, teemahaastattelua sekä dialogista kehittämiskeskustelua toimeksiantajan kanssa. Yhtenä työkaluna käytimme PESTEL-analyysiä, joka mahdollisti toimintaympäristön systemaattisen analysoinnin.

Aikaisemmin tuotetun tiedon hyödyntämisen antoi laajan teoreettisen taustan ja se oli keskeinen osa kehittämistyön perustan luomista. Tarkastelimme aiempia tutkimuksia sekä teorioita perhetyöstä ja sen roolista palvelujärjestelmässä. Tämä menetelmä auttoi hahmottamaan, mitä aiheesta on tiedetty aiemmin ja mihin kehittämistyössä on erityisesti tarpeen keskittyä.

Teemahaastattelu mahdollisti syvällisemmän ja yksilöllisemmän näkemyksen ammattilaisen kokemuksista perhetyön kentällä. Haastattelulla saatiin arvokasta tietoa, joka tarjosi asiantuntijatietoa palveluiden kehittämistarpeista. Jokainen menetelmä täydensi toisiaan ja yhdessä ne tarjosivat monipuolisen ja syvällisen näkemyksen käsiteltävästä aiheesta.

4.1.1 Aikaisemman tiedon hyödyntäminen

Tässä kehittämistyössä hyödynnettiin laajasti aikaisempaa tietoa, kuten tutkimuksia, kirjallisuutta ja viranomaislähteitä. Menetelmän avulla oli mahdollista rakentaa kokonaiskuva aiheesta ja luoda yhteys aiempien tutkimusten ja tutkimusaiheen nykytilan välille. Se myös antoi suuntaviivoja käytäntöjen kehittämiseksi ja auttoi tunnistamaan tärkeimpiä kehittämistarpeita perhetyön kentällä. Aineistona käytettiin Sosiaali- ja terveysministeriön sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisuja, tilastoja ja raportteja. Näiden avulla saatiin kokonaiskuva Sote-uudistuksen keskeisistä muutoksista, palvelurakenteiden kehityksestä ja lapsiperheiden tuen nykytilasta valtakunnallisesti sekä alueellisesti Päijät-Hämeen hyvinvointialueilla. Yksityisten palveluntuottajien asemaa ja toimintaympäristöä tarkasteltiin lainsäädännön, STM:n ja muiden viranomaisten julkaisujen ja aiempien tutkimusten pohjalta. Lisäksi hyödynsimme Päijät-Hämeen hyvinvointialueen julkisia hankintaprosesseja HILMA-järjestelmän julkaistujen tietopyyntöjen ja kilpailuasiakirjojen avulla, jotta pystyimme tarkastelemaan palveluiden tuottamiseen liittyviä ehtoja. Hyvinvointialueen yksityiselle palveluntuottajalle asettamiin velvoitteisiin ja vaatimuksiin perehdyimme hyvinvointialueita ja sosiaali- ja terveystalvija koskevan lainsäädännön sekä aihetta käsittelevän kirjallisuuden avulla.

4.1.2 Teemahaastattelu

Yhtenä aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua, jonka avulla pyrittiin syventymään haastateltavan kokemuksiin, näkemyksiin ja asiantunteemukseen. Teemahaastattelu eroaa perinteisistä strukturoitujen haastattelujen muodoista siinä, että sen rakenne ei ole ennalta määritelty yksityiskohtaisesti, vaan haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen ympärillä, jotka ohjaavat keskustelua. Teemahaastattelun keskiössä on haastateltavan näkemyksen esiin tuominen ja keskustelun syventäminen keskeisten teemojen ympärille. Kuten tutkimuksessa ja kirjallisuudessa on todettu, teemahaastattelussa ei ole määrättyä sääntöä siitä, kuinka monta haastateltavaa tulisi olla tai kuinka

syvällisesti aihetta tulee käsitellä. Tärkeintä on, että haastattelun avulla saadaan tarkasteltua perhetyön tuottamista ja sen käytännön toteutusta asiantuntevan näkökulman kautta. (Hirsjärvi & Hurme 2022.)

Teemahaastattelu keskittyi perhetyöhön ja sen tuottamiseen, mikä oli kehittämistyön keskeinen aihe. Haastattelu tehtiin yhdelle alan ammattilaiselle, jolla on kokemusta perhetyön tuottamisesta. Valinta perustui haastateltavan asiantuntevuuteen ja kokemukseen, joka tarjosi syvällistä tietoa tutkittavasta aiheesta. Vaikka aineiston määrä on rajallinen, haastattelun tarkoituksena oli tuoda esiin työelämän näkökulma ja ammattilaisen henkilökohtainen kokemus perhetyöstä ja sen tuottamisesta. Haastattelun avulla pyrittiin saamaan konkreettisempi ja käytännönläheisempi käsitys työelämässä tapahtuvasta toiminnasta. Kehittämistyössä käytimme pääsääntöisesti muita aineistokeruumenetelmiä, mutta koimme, että tämä haastattelu antoi arvokkaan lisän.

4.1.3 PESTEL-analyysi

PESTEL-analyysi on liiketoiminnan ympäristön analysointityökalu, jonka avulla voidaan arvioida kuutta keskeistä tekijää: poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia, teknologisia, ympäristöllisiä sekä lainsäädännöllisiä tekijöitä. Ulkoisen ympäristön arvioiminen antaa käsityksen liiketoiminnan haasteista, yritysten strategioihin kohdistuvista reaktioista sekä positiivisista tai negatiivisista vaikutuksista. PESTEL-analyysi auttaa luomaan mahdollisia ratkaisuvaihtoehtoja ja strategioita liiketoiminnan ongelmien ratkaisemiseksi. Lisäksi analyysin avulla voidaan helpommin ennakoida tulevaa ja se auttaa mukautumaan muuttuvassa toimintaympäristössä. (Comrap 2018.)

Hyödynsimme kehittämistyössä PESTEL-analyysiä, kun halusimme tarkastella yksityisen palveluntuottajan näkökulmasta perhetyön toimintaympäristöä. PESTEL-analyysin avulla pystyttiin kattavasti tarkastelemaan ulkoisia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa palveluntuottajan toimintaan ja liiketoimintastrategioihin. Perhetyön toimintaympäristö on hyvin monimuotoinen ja muutoksiin vaikuttavat keskeisesti poliittiset, taloudelliset ja sosiaaliset tekijät. Selvitimme jokaisen osa-

alueen kohdalla, että mitä sillä yleisesti tarkoitetaan ja sen jälkeen haimme ajankohtaista tietoa aiheesta perhetyön näkökulmasta. PESTEL-analyysi auttoi näiden tekijöiden jäsentämistä. Tämän jälkeen kokosimme tiedot taulukkoon, jossa kunkin ulkoisen tekijän kohdalle kirjasimme havaintoja sekä niiden mahdollisia vaikutuksia. PESTEL-analyysi toimi työkaluna toimeksiantajan kanssa käydyssä keskustelussa. Sen avulla oli mahdollista selkeyttää toimintaympäristön nykytilaa sekä nostaa esiin keskeisiä haasteita ja mahdollisuuksia.

P olitical (Poliittiset tekijät)	E conomic (Taloudelliset tekijät)	S ocial (Sosiaaliset tekijät)	T echnological (Teknologiset tekijät)	E nvironmental (Ympäristölliset tekijät)	L egal (Lainsäädännölliset tekijät)
<p>Kansainväliset suhteet</p> <p>Julkinen tuki voi vaikuttaa yksityisten palveluntuottajien kilpailukykyyn ja toimintaedellytyksiin</p> <p>Poliittiset päätökset voivat vaikuttaa palvelujen saatavuuteen ja sisältöön</p> <p>Sosiaali- ja terveyspalvelujen politiikka: Sote-uudistus, perheiden tukeminen, lastensuojelun kehittäminen, monimuotoisten perheiden huomioiminen, kotoutuspolitiikka.</p>	<p>Yksityisten palveluntuottajien on kilpailtava sekä julkisten palveluiden että muiden yksityisten toimijoiden kanssa.</p> <p>Paikalliset taloushaasteet</p> <p>Kustannustehokkuus</p> <p>Pitkän aikavälin säästöt: Ennaltaehkäiseviin palveluihin panostaminen voi pitkällä aikavälillä vähentää tarpeita kalliimmille palveluille.</p>	<p>Yhteiskunnan rakenteet, kulttuuri, väestön kehitys, arvot</p> <p>Kotoutumisen tukeminen</p> <p>Hyvinvointialueiden rajalliset resurssit</p> <p>Perheiden elämänlaatu ja hyvinvointi</p> <p>Kohderyhmän tarpeiden ymmärtäminen: ennaltaehkäistävien palveluiden tarve</p>	<p>Teknologian kehittyminen tuo mahdollisuuksia tarjota perhetyön palveluja etänä. Tämä voi helpottaa palveluiden saavutettavuutta.</p> <p>Tietosuojaan liittyvät haasteet sekä siihen liittyvät lisäkustannukset,</p> <p>Tehokkuus ja automaatio, voivat parantaa palvelujen tuotantoa ja hallintaa</p>	<p>Ympäristöystävälliset käytännöt ja kestävä kehitys voivat olla tekijöitä, jotka vaikuttavat asiakkaiden valintoihin ja imagoon.</p> <p>Palveluntarjoaja voi edistää ympäristötietoisuutta ja kestävä kehityksen mukaisia toimintatapoja</p> <p>Työntekijän reitit ja aikataulut</p>	<p>Lastensuojelulaki, sosiaalihuoltolaki, perheiden tukemista koskevat säädökset ja yksityisten palvelujen sääntely</p> <p>Lainsäädäntö määrää, miten asiakastiedot käsitellään ja kuinka palvelut järjestetään</p>

Taulukko 2. PESTEL-analyysi

Poliittiset tekijät

Sosiaali- ja terveysalan yritykselle poliittisen ympäristön tarkka analysointi on keskeisessä asemassa liiketoiminnan kehittämisessä ja toiminnan ennakoimisessa. Poliittiset päätökset ja lainsäädännön muutokset voivat vaikuttaa merkittävästi siihen, miten palveluja tuotetaan ja millaisia vaatimuksia niitä kohtaan asetetaan. On tärkeää huomioida, että sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen on jatkuvassa muutoksessa. Tämä tuo mukanaan paitsi haasteita myös uusia mahdollisuuksia toimijoille, jotka pystyvät sopeutumaan muuttuviin

olosuhteisiin ja tarjoamaan joustavia ja kustannustehokkaita ratkaisuja. (Hesso 2015, 36.)

Yrityksen näkökulmasta poliittisen ympäristön analysointi on keskeistä, sillä poliittiset päätökset ja lainsäädännön muutokset voivat vaikuttaa suoraan perhetyön tuottamiseen. Esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistavassa tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa perhetyön resursseihin, palveluiden rahoitukseen ja toimintatapoihin. Kotoutumispolitiikka on myös keskeinen osa perhetyön kontekstia, sillä maahanmuuttajien perheiden tukeminen vaatii toimenpiteitä ja resursseja hyvinvointialueilta.

Taloudelliset tekijät

On tärkeää tarkastella yrityksen taloudellisen ympäristön mahdollisia kehityskulkuja tulevaisuudessa. Tämä tarkoittaa erilaisten tulevaisuuden skenaarioiden ennakoimista ja niiden vaikutusten arvioimista oman organisaation toimintaan. Taloudellisen ympäristön analysointi ei rajoitu vain markkinanäkökulmaan, vaan sen kannattaa kattaa myös laajemmin markkinan eri osa-alueet. Kasvuyrityksen on erityisen tärkeää pohtia, miten sen kohdemarkkinan alueellinen tilanne voi kehittyä ja miten se voi vaikuttaa liiketoimintaan. (Hesso 2015, 38.)

Terveyden ja hyvinvointilaitoksen syksyn 2024 asiantuntija-arvion mukaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen talouden näkymät ovat heikommat kuin alkuperäisessä taloussuunnitelmassa arvioitiin, sillä palveluiden ostaminen nostaa kustannuksia. Vuoden 2024 alijäämä arvioitiin kasvavan lähes 62 miljoonaa euroon, mikä on suurempi kuin edellisvuonna. Talousarviossa suunnitellut tasapainottamistoimet eivät edenneet aikataulussa. Vaikka alueen toteutuneet alijäämät tarkastellaan myöhemmin vuosina 2025 ja 2026, talouden tasapainottaminen pitäisi saada valmiiksi vuoden 2025 loppuun mennessä. Tämänhetkinen talouden kehitys tekee tavoitteen saavuttamisesta erityisen haastavaa. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan määrärahoiksi esitettiin vuodeksi 2025 noin 15,2 miljardia euroa. Se on noin 1,1 miljardia vähemmän kuin vuonna 2024. (THL 2024.)

Julkaisussa todettiin, että lasten, nuorten ja perheiden palveluissa painopiste on edelleen raskaissa ja vaativissa palveluissa. Kuitenkin esitettiin, että ennaltaehkäisevien palvelujen vahvistaminen voisi pitkällä aikavälillä vähentää tarvetta kalliimmille ja raskaammille palveluille, mikä parantaisi kustannustehokkuutta. Suuret säästötavoitteet, kuten 4 miljoonan euron leikkaus vuonna 2024, voivat johtaa palveluiden leikkauksiin tai ostettavien palvelujen määrän vähenemiseen. Tämä puolestaan voi vaikeuttaa palveluntuottajien mahdollisuuksia ylläpitää laadukkaita palveluja. Ostopalvelujen väheneminen voi lisätä painetta kunnallisten ja alueellisten palvelujen tarjoamiseen, mikä voi nostaa kilpailua ja vaikuttaa yksityisten palveluntuottajien liiketoimintaan. (THL 2024.)

Perhetyön näkökulmasta hyvinvointialueiden taloudelliset vaikeudet voivat johtaa kustannusten rajoittamiseen ja kilpailun tiukkenemiseen yksityisten palveluntarjoajien kesken. Alueet voivat rajoittaa uusien sopimusten tekemistä tai lykätä palvelujen ostamista, mikä vaikuttaa yksityisten toimijoiden liiketoimintaan ja kassavirtaan. Lisäksi talousvaikeudet voivat painostaa yksityisiä palveluntuottajia tarjoamaan edullisempia ja kustannustehokkaampia ratkaisuja.

Sosiaaliset tekijät

Yrityksen strategisen suunnittelun näkökulmasta tärkeintä on se, mitä mieltä on yrityksen tärkein sidosryhmä. Kun ulkoisen ympäristön analysointi on tehty huolellisesti, liiketoimintasuunnitelman laatijalla on todellisuuspohjaa siitä markkintilanteesta, johon lisäarvoa luova tuote tai palvelu kehitetään, sekä sen ostajasta ja kilpailijasta. Hyvin tehty analyysi sosiaalisen ympäristön tilasta ja tiedon hyödyntäminen liiketoimintasuunnitelman laadinnassa mahdollistavat kohderyhmän tarpeiden huomioimisen yrityksen liiketoiminnassa. Analyysin ansiosta yrityksen päättäjillä on käsitys kohderyhmän tarpeista ja siitä, millä perusteella tarpeet muodostuvat. (Hesso 2015, 39.)

Perhetyötä tarjoavassa yrityksessä ulkoisen ympäristön analyysi voi tuoda esiin perheiden kasvavan tarpeen joustaville ja ennaltaehkäiseville palveluille, kuten vanhemmuuden tuelle ja taloudenhallinnan neuvonnalle. Tieto perheiden tarpeista auttaa kehittämään räätälöityjä ja oikea aikaisia palveluja. Lastensuojelun

Keskusliiton tutkimus korostaa varhaisen tuen parantamisen tarvetta lapsiperheille, erityisesti matalan kynnyksen palveluiden osalta. Tämä korostaa perheiden tarpeen saada apua ennen ongelmien kärjistymistä. (STM 2024.)

Samalla on tärkeää huomioida kulttuurisen kehityksen ja arvojen muutos, sillä yhteiskunnan monimuotoistuminen tuo mukanaan erityistarpeita eri taustoista tuleville perheille. Päijät-Hämeessä toimii vastaanottokeskus, joka tukee maahanmuuttajien saapumista ja ensimmäisiä askeleita Suomessa. Maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen on keskeistä, jotta he voivat sopeutua yhteiskuntaan, integroitua työelämään ja koulutukseen sekä kehittää sosiaalisia verkostojaan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021.)

Hyvinvointialueet toimivat rajallisten resurssien puitteissa. Tällöin on tärkeää pohtia, miten yksityiset palveluntuottajat voivat täydentää julkisia palveluja parhaiten ja miten tehokasta yhteistyötä voidaan kehittää.

Teknologiset tekijät

On tärkeää tunnistaa teknologiset ilmiöt ja kehityssuunnat, jotka voivat vaikuttaa yrityksen toimintaan, asiakaskäyttäytymiseen tai kilpailijoiden strategioihin. Teknologinen kehitys on nopeaa ja jatkuvaa, ja se tuo mukanaan sekä mahdollisuuksia että haasteita, joita ei voi jättää huomiotta liiketoiminnan suunnittelussa ja päätöksenteossa. Uuden teknologian käyttöönotto voi avata yritykselle uusia liiketoimintamahdollisuuksia, kuten tehokkaampia prosesseja, parannettua asiakaspalvelua tai innovatiivisia tuote- ja palveluratkaisuja. Yrityksen on tärkeää seurata ja arvioida jatkuvasti teknologisia trendejä ja ilmiöitä, jotta se pystyy enakoimaan muutoksia ja sopeutumaan niihin ajoissa. Tämä voi tarkoittaa investointeja uusiin teknologioihin, henkilöstön kouluttamista uusimpien työkalujen käyttöön tai yhteistyötä innovatiivisten teknologiayritysten kanssa, jotta yritys pysyy kilpailukykyisenä ja pystyy kehittämään toimintaansa. (Hesso 2015, 42–46.)

Teknologian hyödyntäminen perhetyössä voi parantaa palveluiden saatavuutta, joustavuutta ja asiakaskokemusta, sillä se mahdollistaa paremman reagoinnin asiakkaidensa tarpeisiin ja yhteiskunnan muuttuvien haasteiden kohtaamiseen.

Kuitenkin on huomioitava, että perhetyössä inhimillisellä kontaktilla on suuri merkitys. Teknologian kautta tapahtuva yhteydenpito ei aina voi tarjota yhtä henkilökohtaista kokemusta, mikä voi rajoittaa palveluiden vaikuttavuutta. Perhetyössä käsitellään usein arkaluonteisia tietoja, kuten perhesuhteita, taloudellista tilannetta ja terveyteen liittyviä tietoja. Digitaalisten palvelujen tarjoaminen ja asiakastietojen kerääminen voivat aiheuttaa tietoturvauhkia, jos järjestelmät eivät ole riittävän suojattuja.

Ympäristölliset tekijät

Valtioneuvoston (2023) selvityksessä tuodaan esiin, että sosiaali- ja terveydenhuollon ekologinen kestävyys on saanut yhä enemmän huomiota maailmalla. Terveydenhuollon etiikassa on jo pitkään ymmärretty tarpeen ottaa huomioon alan ympäristövaikutukset, mutta vasta ilmastonmuutoksen nopea eteneminen ja sen terveyshaittojen ymmärtäminen ovat nostaneet aiheen keskiöön niin globaalilla kuin kansallisella tasolla. Suomi on sitoutunut ekologisesti kestävänsä kehityksen tavoitteisiin, ja näistä on luotu kansallisia suuntaviivoja eri sektoreita varten. Kuitenkin sote-sektorin ympäristö- ja ilmastovaikutusten hillitsemiseksi ei ole selkeää, systemaattista ohjausta. Ekologisesti kestävä valinnat sosiaali- ja terveydenhuollossa voivat myös osoittautua taloudellisesti kestäviksi, joko välittömästi tai pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna. (Valtioneuvosto 2023.)

Ekologisen kestävyys näkökulmasta perhetyöntekijöiden liikkumista on hyvä suunnitella mahdollisimman tehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Reittien ja aikataulujen optimointi voi tarkoittaa esimerkiksi samalle alueelle keskittyvien perheiden tapaamista samalla kertaa, jolloin matkustaminen on koordinoitua ja ajankäyttö tehokasta. Tällöin ympäristövaikutukset vähenevät, ja työntekijän työpäivä saadaan myös organisoitua sujuvammaksi. Ekologinen kestävyys voi tukea myös perheiden arjen hyvinvointia. Perhetyöntekijät voivat tarjota käytännön tukea ja tietoa siitä, miten ekologisia valintoja voidaan tehdä arjessa, ja kuinka kestävä valinnat voivat edistää perheiden terveyttä ja hyvinvointia pitkällä aikavälillä. Tämä näkökulma ei vain auta perheitä elämään kestävämpää elämää, vaan luo myös positiivisen vaikutuksen ympäristön ja yhteisön hyvinvointiin.

Lainsäädännölliset tekijät

Yrityksen perustamisessa tai liiketoiminnan kehittämisessä on tärkeää huomioida mahdolliset lainsäädännön muutokset ja luvanvaraisuudet. Lainsäädäntöä kannattaa seurata oman alan liiton ja ministeriöiden kautta. Sosiaali- ja terveysministeriö erityisesti tiedottaa ajankohtaisista muutoksista. Kilpailuedun perustaminen pelkästään lainsäädännön tuomaan etuun ei luo pysyvää menestystä. Lakeja voidaan muuttaa, ja lain säädännöllisen ympäristön ilmiöt kytkeytyvät vahvasti yrityksen poliittiseen ympäristöön. (Hesso 2015,47.)

4.2 Prosessin kuvaus

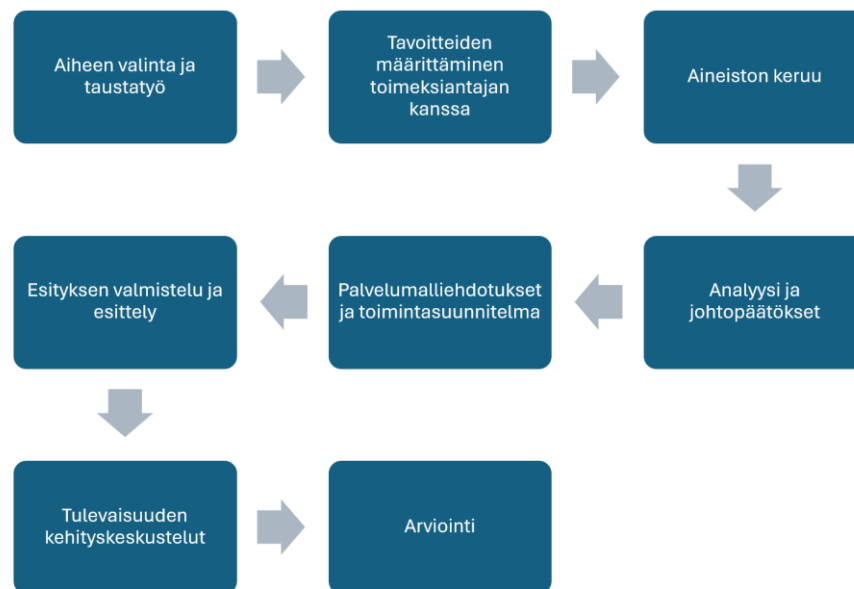
Opinnäytetyöprosessi alkoi aiheen valinnalla ja taustatyöllä, jossa perehdyimme Päijät-Hämeen perhetyön nykytilanteeseen, yksityiselle palveluntuottajalle asetettuihin vaatimuksiin sekä tunnistimme kehittämistarpeita. Aiheeseen liittyvään aikaisempaan tietoon perehtymällä syvensimme ymmärrystämme ennaltaehkäisevän perhetyön merkityksestä ja palveluiden kehittämisestä.

Seuraavaksi määrittelimme kehittämistyön tavoitteet yhteistyössä toimeksiantajamme Vivo Hoiva Groupin kanssa. Keskusteluiden myötä rajattiin kehittämistyön painopiste digitaalisten ja monikanavaisten perhetyön palveluiden tuottamisen tarpeeseen ja mahdollisuuksiin. Tavoitteena oli tuottaa konkreettisia kehittämissuhteita, jotka tukisivat perhetyön vaikuttavuutta ja saatavuutta.

Tutkimuksellinen kehittämisprosessi eteni aineistonkeruulla, jossa hyödynsimme asiantuntijahaastattelua. Kerätty aineisto analysoitiin, ja sen pohjalta muodostettiin johtopäätöksiä perhetyön haasteista ja kehittämismahdollisuuksista. Tämän analyysin perusteella laadimme konkreettisia palvelumalliehdotuksia, jotka olivat innovatiivisia, kustannustehokkaita ja asiakaslähtöisiä. Erityistä huomiota kiinnitettiin digitaalisten ja monikanavaisten ratkaisujen hyödyntämiseen perhetyön tukena. Kehittämistyön pohjalta syntyi ajatus toimintasuunnitelma pohjan laatimisesta, sillä perhetyön palveluja tarjoavan aloittelevan yrityksen on liitettävä toimintasuunnitelma rekisteröintiprosessiin. Hyvin laadittu toimintasuunnitelma ei ainoastaan tue yrityksen rekisteröintiä, vaan toimii myös

tärkeänä markkinointivälineenä, kun palveluja lähdetään tarjoamaan hyvinvointi-alueille. Kun toimintasuunnitelma on selkeä ja kattava, se mahdollistaa palvelun ostajalle nopean arvioinnin siitä, kuinka hyvin palvelu sopii heidän tarpeeseensa.

Lopuksi selvityksemme ja PowerPoint-esityksemme esiteltiin toimeksiantajalle, ja sen pohjalta käytiin keskustelua kehittämissuositusten käytännön toteutuksesta. Pohdimme myös, kuinka perhetyön palveluita voitaisiin jatkossa kehittää ja miten uusia toimintamalleja voisi jalkauttaa käytäntöön. Prosessin aikana korostui tiiviin yhteistyön merkitys eri toimijoiden välillä sekä tarve palveluiden jatkuvalla arvioinnilla ja kehittämisellä.

Kuvio 2. Prosessikaavio

5 Tiedon hankinta

5.1 Sote-uudistus ja sen vaikutukset lapsiperheiden palveluihin

Vuoden 2023 alusta tuli voimaan sosiaali- ja terveystalvveluiden sekä pelastustoimen uudistus, eli Sote-uudistus. Suomi jaettiin 21 hyvinvointialueeseen sekä Helsingin kaupungin alueeseen. Hyvinvointialueiden lisäksi HUS-yhtymällä on erikseen säädetty järjestämisvastuu erikoissairaanhoidosta. Uudistuksen myötä perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon, erikoissairaanhoidon, suun terveydenhuollon, mielenterveys- ja päihdepalvelujen, vammaispalvelujen, ikääntyneiden asumispalvelujen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023.)

Sote-uudistuksella pyrittiin yhdenvertaistamaan hoitoon ja palveluihin pääsyä, kaventamaan terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantamaan palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Tavoitteena on luoda rakenne, jossa ennaltaehkäisevät sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävät palvelut, perustason palvelut ja erityistason palvelut muodostavat selkeän porrasteisen kokonaisuuden. (Pitkänen ym. 2024, 8–9.)

Perhetyö ja lapsiperheiden palvelut ovat tärkeitä tukimuotoja, joilla voidaan tukea vanhempia ja ehkäistä perheiden kuormittumista. Seuraavaksi tarkastelemme, kuinka moni perhe sai näitä palveluita vuoden 2023 Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen tilastojen mukaan. Vuonna 2023 lapsiperhepalveluiden perhetyötä sai kaikkiaan 16 368 perhettä, mikä vastaa 3,0 prosenttia kaikista lapsiperheistä. Kotipalvelua sai puolestaan 12 216 perhettä, mikä vastaa 2,3 prosenttia lapsiperheistä. Lastensuojelun kotipalvelua sai 1 480 perhettä ja tehostettua perhetyötä 8 979 perhettä lapsiperheistä. Taulukosta voidaan havaita, että vuosina 2020–2023 lapsiperhepalveluiden perhetyö on pysynyt vakaana, vaikka pientä vaihtelua on. Kotipalveluiden käyttö on vuodesta 2021 alkaen ollut laskussa. Tehostetun perhetyön tilanne on pysynyt melko vakaana, mutta vuonna 2022 on tapahtunut laskua. Kokonaisuudessaan kaikkien palveluiden käyttö on hieman laskusuunnassa. (THL 2024.)

	2020		2021		2022		2023	
Perheitä lapsiperhepalveluiden perhetyössä sekä osuus lapsiperheistä	17 505	3,1	16 270	2,9	17 046	3,1	16 368	3,0
Perheitä lapsiperhepalveluiden kotipalveluissa sekä osuus lapsiperheistä	12 966	2,3	13 173	2,4	12 859	2,3	12 216	2,2
Perheitä lastensuojelun kotipalveluissa sekä osuus lapsiperheistä	2 003	0,4	2 123	0,4	1 751	0,3	1 480	0,3
Perheitä lastensuojelun tehostetussa perhetyössä sekä osuus lapsiperheistä	9 475	1,7	9 458	1,7	8 599	1,6	8 979	1,6

Tiedot ovat poimittavissa Sotkanet-indikaattoreista 3516, 3517, 3518 ja 3519.

Taulukko 3. Perheiden käyttämiä sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisia palveluita vuosina 2020–2023

Vuoden 2023 Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) tilastoraportin mukaan suurin osa lastensuojelun avohuollon asiakkaista on 7–12-vuotiaita, jotka muodostavat 24 % kaikista asiakkaista. Kokonaisuudessaan asiakkaiden määrä on kasvanut, mutta suurin kasvu on tapahtunut täysi-ikäisten asiakkaiden määrässä, jossa on tilaston mukaan 34 % nousu uusien asiakkaiden määrässä.

	Asiakkaita	Ikäryhmän osuus asiakkaista %	Uusia asiakkaita	Uusien osuus asiakkaista %	Asiakkaiden määrän muutos edelliseen vuoteen	Uusien asiakkaiden määrän muutos edelliseen vuoteen
0–2-vuotiaita	3 381	6 %	1 774	52 %	0 %	-3 %
3–6-vuotiaita	6 354	12 %	2 369	37 %	4 %	6 %
7–12-vuotiaita	12 839	24 %	4 574	36 %	4 %	7 %
13–15-vuotiaita	9 131	17 %	3 623	40 %	6 %	9 %
16–17-vuotiaita	6 826	13 %	2 262	33 %	5 %	9 %
0–17-vuotiaita	38 531	72 %	14 602	38 %	4 %	6 %
18 vuotta täyttäneet	15 002	28 %	647	4 %	15 %	34 %
Yhteensä	53 533	100 %	15 249	28 %	7 %	7,2 %

Tiedot ovat poimittavissa Sotkanet-indikaattoreista 1245, 1246, 3697, 5482, 5483, 5484, 5485, 5486, 5487, 5488.

Taulukko 4. Lastensuojelun avohuollon asiakkaat 2023

5.2 Lapsiperheiden palvelut Päijät-Hämeessä

Päijät-Hämeen hyvinvointialue järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut yhteistyössä muiden palveluntuottajien kuten yritysten ja yhdistysten kanssa siten, että palvelut ja palvelukokonaisuudet ovat tarkoituksenmukaisia ja muodostavat asiakkaiden palvelutarpeita vastaavia, yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla olevia palvelukokonaisuuksia ja palveluketjuja. Laadukkaiden ja yhdenvertaisten, kaikkien saatavilla olevien palveluiden takaamiseksi Päijät-Hämeessä pyritään kokoamaan perheiden palvelut yhtenäisiksi kokonaisuuksiksi. Palveluissa toiminnan painotusta siirretään raskaista ja korjaavista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön. (Päijät-Hämeen palvelustrategia 2023–2025, 9.)

Palveluiden vaikuttavuutta parannetaan palveluita sujuvoittamalla sekä teemmällä yhteistyötä julkisen, yksityisen sekä kolmannen sektorin palveluntuottajien kanssa. Yhteistyöverkoston tukea hyödynnetään toiminnan kehittämisessä ja ideoinnissa. Palveluita arvioidaan yhdessä palveluntuottajien kanssa ja näin varmistetaan yhteinen ymmärrys palveluiden kehityssuunnista. Palveluiden tuotantotapoja myös analysoidaan systemaattisesti huomioiden palveluiden vaikuttavuus, laatu, kustannustehokkuus, saatavuus ja saavutettavuus sekä asiakas- tarpeet ja -kokemus. (Päijät-Hämeen palvelustrategia 2023–2025, 9.)

Päijät-Hämeen alueella keskeiseksi haasteeksi on muodostunut vuosia jatkunut vaikeutunut henkilöstön saatavuus. Tämä korostuu erityisesti hyvinvointialueen pienissä kunnissa sekä haja-asutusalueella. Henkilöstön saatavuushaasteet vaikuttavat suoraan palveluiden saatavuuteen alueella ja asukkaiden palvelutarpeeseen vastaamiseen. Palveluiden saatavuuteen vaikuttavat myös hoitotakuun kiristyminen, koronapandemian kasvattama hoitovelka sekä muutokset digitalisaatiossa ja teknologiassa. (Päijät-Hämeen palvelustrategia 2023–2025, 7.)

Palveluiden saatavuuden heikentyminen, lisääntynyt työttömyys ja lisääntyneet päihdeongelmat heijastuvat perheiden hyvinvointiin sekä palvelutarpeen lisääntymiseen. Perherakenteet ovat muuttuneet ja yksinhuoltajaperheiden määrä on lisääntynyt. Tämä vaikuttaa osaltaan lastensuojeluilmoitusten kasvuun.

Palvelutarvetta lisää myös lasten ja nuorten kokeman yksinäisyyden ja ahdistuneisuuden lisääntyminen. (Päijät-Hämeen palvelustrategia 2023–2025, 7.)

Päijät-Hämeessä lapsiperhepalveluiden kotipalvelua käytti tarkastelujaksolla 2016–2023 noin 2,2–3,6 prosenttia lapsiperheistä. Sen sijaan lastensuojelun kotipalveluiden piirissä ei juuri ollut perheitä alueella. Lapsiperhepalveluiden perhetyötä sai samalla jaksolla 0,9–2,1 prosenttia lapsiperheistä, kun taas lastensuojelun tehostetun perhetyön piirissä oli 0,9–1,6 prosenttia lapsiperheistä. Kodin ulkopuolelle sijoitettuja 0–17-vuotiaita oli Päijät-Hämeessä tarkastelujaksolla keskimäärin noin kaksi prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Kiireellisesti sijoitettujen 0–17-vuotiaiden osuus oli vuosittain 0,3–0,5 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. (THL 2024.)

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Perheitä lapsiperhepalveluiden kotipalveluissa, % lapsiperheistä	Päijät-Häme	2,4	2,5	2,6	3,6	3,2	3,6	2,6	2,2
	Koko maa	1,9	2,4	2,3	2,5	2,3	2,4	2,3	2,2
Perheitä lastensuojelun kotipalveluissa, % lapsiperheistä	Päijät-Häme	0,1	0	0	0	0	0,1	0	0
	Koko maa	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
Perheitä lapsiperhepalveluiden perhetyössä, % lapsiperheistä	Päijät-Häme	0,9	2,1	1,8	1,9	1,6	1,3	1,3	1,4
	Koko maa	2,3	2,5	3,1	3,3	3,1	2,9	3,1	3
Perheitä lastensuojelun tehostetussa perhetyössä, % lapsiperheistä	Päijät-Häme	1	1,5	0,9	1,4	1,4	1,4	1,4	1,6
	Koko maa	1,6	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7	1,6	1,6
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Päijät-Häme	1,6	1,6	1,8	2	2,1	2	2	2
	Koko maa	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Päijät-Häme	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
	Koko maa	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4

Taulukko 5. Lapsiperheiden palvelut vuosina 2016–2023 (Päijät-Hämeen seurantarapotti kevät 2024.)

Päijät-Hämeessä lapsiperhepalveluiden kotipalvelua käytetään suhteellisesti enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Lapsiperhepalveluiden perhetyön osuus on Päijät-Hämeessä pienempi kuin koko maassa. Lastensuojelun

tehostetun perhetyön käyttö on Päijät-Hämeessä samalla tasolla kuin koko maassa. Kodin ulkopuolelle sijoitettuja 0–17-vuotiaita lapsia on Päijät-Hämeessä suhteellisesti enemmän kuin koko maassa. Tämä ero voi viitata siihen, että Päijät-Hämeessä lasten sijoituksia tehdään herkemmin tai että alueella on erityisiä tarpeita, jotka johtavat sijoituksiin.

5.3 Yksityinen palveluntuottaja sosiaalipalveluissa

Yksityisenä palveluntuottajana on otettava huomioon, että palvelutoiminnan kenttä on käynyt läpi merkittäviä muutoksia. Julkinen ja yksityinen sektori ovat entistä tiiviimmin kytkeytyneet toisiinsa, ja palvelujen tuottamisen, rahoituksen sekä asiakkaiden aseman mallit ovat monimuotoistuneet. Asiakkaita pyritään tekemään aktiivisemmiksi kumppaneiksi, ja yrityksiltä odotetaan entistä joustavampia, erikoistuneempia ja asiakaslähtöisempiä palveluja. Tämä avaa mahdollisuuksia niin suuremmille, kansainvälisille palveluorganisaatioille kuin pienille, sosiaaliseen yrittäjyyteen keskittyville mikroyrityksille. Rahoitusmalleja on monipuolistettu, ja julkisten varojen rinnalle on tullut yksityisiä rahoitustapoja. Yrityksen on sopeuduttava tähän kehitykseen, luotava toimivat palvelukonseptit. Samalla on tärkeää huomioida, että muutokset voivat tuoda tullessaan myös ennakkoimattomia seurauksia, joten joustavuus ja kyky mukautua muuttuviin olosuhteisiin ovat keskeisiä menestykselle. (Anttonen ym. 2012, 11–12.)

Yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelujen rooli on kasvanut ja ne ovat tulleet tärkeäksi osaksi Suomen sote-järjestelmää. Yksityiset palveluntuottajat, kuten yritykset, järjestöt ja säätiöt, tuottavat sosiaali- ja terveyspalveluja sekä julkisilla että yksityisesti rahoitetuilla markkinoilla. Tällä hetkellä yksityisten palveluntuottajien osuus koko sote-palvelualasta on noin 22 %. Yksityiset toimijat tarjoavat palvelujaan hyvinvointialueille, kunnille tai suoraan asiakkaille, ja ne täydentävät julkista palvelutarjontaa. (STM 2024.)

Sosiaali- ja terveyspalvelujen yksityistämisessä on varauduttu siihen, että yksityinen palveluntuottaja ottaa huomioon perusoikeudet, oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimukset samalla tavoin kuin julkinen viranomais.

Yksityistämisen ei myöskään saa heikentää palvelun laatua, vaan se tulee vastata vähintäänkin kunnallisten palvelujen tasoa. Tämä vaatimus sisältyy sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön, ja se velvoittaa kunnat valvomaan yksityisesti hankittujen palvelujen laatua. Tämä lainsäädännön kehys on tärkeä yksityiseksi palveluntuottajaksi aikovan yrityksen kannalta. Yrityksen tulee varmistaa, että sen tarjoamat palvelut täyttävät laatuvaatimukset, ja sen on oltava valmis valvontaan sekä ennen yksityistämispäätöstä että sen jälkeen. Kunnan rooli on keskeinen laadunvalvonnassa, erityisesti ostopalvelujen kilpailuttamisen ja valvonnan osalta. Tämä tarkoittaa, että yrityksen on luotava toimivat laadunvarmistusprosessit ja oltava valmiina yhteistyöhön julkisten viranomaisten kanssa. (Anttonen ym. 2012, 95.)

Yksityisten sosiaali- ja terveystalveluiden valvonta on monivaiheinen prosessi, jossa eri viranomaiset toimivat yhteistyössä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto vastaa valtakunnallisesta koordinaatiosta ja valvonnasta, kun taas aluehallintovirastot huolehtivat palveluiden valvonnasta alueillaan. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos kerää ja analysoi tietoa yksityisistä sosiaali- ja terveystalveluista, tarjoten näin tietoa ja tilastoja valvontaa ja kehittämistä varten Hyvinvointialueet, jotka vastaavat alueellisesta sosiaali- ja terveydenhuollosta, valvovat yksityisten palvelujen laatua omilla alueillaan. (STM 2023.)

5.4 Perhetyön ja lapsiperheiden kotipalvelun tuottamisen ero yrityksen näkökulmasta

THL:n (2024) mukaan lapsiperheiden kotipalvelu keskittyy konkreettiseen arjen tukemiseen, ja sen työntekijöiltä edellytetään käytännönläheistä osaamista kodinhoidossa sekä lastenhoidossa. Yrityksen on hyvä huomioida, että palvelu on usein lyhytkestoista ja tilapäistä, ja sen järjestäminen voi olla joustavampaa verrattuna perhetyöhön tai tehostettuun perhetyöhön.

Yrityksen näkökulmasta perhetyö edellyttää työntekijöiltä laaja-alaista osaamista perheiden tukemisessa, kykyä kohdata erilaisia ihmisiä ja perhetilanteita sekä tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä. THL (2024) korostaa, että perhetyö

on matalan kynnyksen palvelu, mikä mahdollistaa laajan asiakaskunnan tavoittamisen.

Tehostettu perhetyö on intensiivisempää ja vaatii enemmän resursseja kuin perhetyö tai kotipalvelu (THL 2024). Yrityksen näkökulmasta tämä tarkoittaa, että tehostettu perhetyö edellyttää työntekijöiltä syvällistä kriisityön osaamista, kykyä toimia haastavissa perhetilanteissa sekä valmiutta intensiiviseen työskentelyyn. Lisäksi sen toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Palveluiden kohderyhmät eroavat toisistaan siten, että perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu ovat avoimia kaikille perheille, kun taas tehostettu perhetyö on suunnattu lastensuojelun asiakkaille. Yrityksen on huomioitava, että perhetyö ja kotipalvelu perustuvat sosiaalihuoltolakiin, kun taas tehostettu perhetyö on lastensuojelulain mukaista toimintaa (THL 2024.)

5.5 Perhetyön haasteet ja kehittämistarpeet Pirkanmaan alueella VivoSos Oy:n näkökulmasta

Kehittämistyömme tavoitteena on tarkastella perhetyön kehittämistarpeita sekä sen roolia osana laajempaa palvelujärjestelmää. Tutkimuksen osana olemme olleet yhteydessä VivoSos-yritykseen, joka on nykyään osa toimeksiantajaamme, Vivo Hoiva Groupia. Halusimme selvittää perhetyön tämänhetkisiä haasteita, sen mahdollisuuksia täydentää muita palveluita sekä monialaisen yhteistyön merkitystä perheiden hyvinvoinnin tukemisessa.

VivoSos (ent. TheraSos) on toiminut perhetyön kentällä ja nähnyt läheltä palveluiden kehityksen sekä niiden haasteet erityisesti Pirkanmaan hyvinvointialueella. Yrityksen näkemykset tarjoavat arvokasta tietoa siitä, millaisia rakenteellisia ja toiminnallisia esteitä perhetyön toteutuksessa tällä hetkellä on, ja miten palveluja voitaisiin kehittää vastaamaan paremmin perheiden tarpeisiin.

VivoSos-yrityksen mukaan perhetyön toteuttaminen kohtaa tällä hetkellä merkittäviä rakenteellisia haasteita Pirkanmaan hyvinvointialueella. Keskeinen

ongelma on se, ettei perhetyö ole tällä hetkellä ulkoistettuna palveluntuottajille, vaan se tuotetaan täysin hyvinvointialueen omana toimintana. Tämä rajaa palveluntuottajien mahdollisuuksia osallistua perheiden tukemiseen ja hyödyntää yksityisen sektorin tarjoamaa asiantuntemusta perhetyössä.

Monialaista yhteistyötä pidetään merkittävänä osana perhetyötä, ja se voi lisätä palvelun vaikuttavuutta. Perheet saattavat olla samanaikaisesti useiden eri palveluiden piirissä, ja kokonaisvaltainen tuki voi edistää perheen hyvinvointia huomattavasti. Lisäksi perhetyö voi nivoutua muihin palveluihin joustavasti – esimerkiksi työskentely voi alkaa jonakin muuna palveluna ja jatkua perhetyönä tai päinvastoin. Tämä korostaa palvelujen välistä integraatiota ja tarvetta kehittää perhetyötä osana laajempaa palvelujärjestelmää.

Kehittämistarpeiden osalta VivoSos nostaa esiin ennakoivien palveluiden merkityksen. Tällä hetkellä perhetyö aloitetaan usein vasta silloin, kun perheen tilanne on jo vaikeutunut merkittävästi. Ennaltaehkäisevien palveluiden vahvistaminen voisi mahdollistaa aikaisemman tuen perheille, mikä voisi vähentää raskeampien tukitoimien tarvetta myöhemmässä vaiheessa.

5.6 Perhetyön tuottamiseen liittyvä lainsäädäntö

Perhetyö ja siihen liittyvät palvelut perustuvat vahvasti lainsäädäntöön, joka määrittää niin asiakkaiden oikeudet kuin palveluntuottajien velvollisuudet. Keskeisiä perhetyön tuottamiseen vaikuttavia lakeja ovat sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettu laki, laki lasten kanssa työskentelevistä henkilöistä, laki yksityisistä sosiaalipalveluista, tietosuojalaki sekä lastensuojelulaki. Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) asettaa yleiset periaatteet sosiaalipalvelujen järjestämiselle ja sisältää määräyksiä myös perhetyöstä. Lain mukaisesti perheille tulee tarjota erilaisia tukipalveluita ja avustavia toimenpiteitä, jotka edistävät hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettu laki (812/2000) on keskeinen säädös, joka turvaa asiakkaiden perusoikeudet sosiaalipalveluissa. Lain mukaisesti sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus hyvään palveluun ja

kohteluun ilman syrjintää sekä oikeus osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon. Perhetyössä asiakkaan osallisuus ja itsemääräämisoikeus korostuvat, sillä palveluiden on tarkoitus tukea perheitä heidän omista lähtökohdistaan käsin. Lisäksi laki edellyttää, että sosiaalihuollon asiakasasiakirjat laaditaan huolellisesti ja tietosuoja kunnioittaen, mikä on tärkeä näkökulma esimerkiksi digitaalisten perhetyön palveluiden kehittämisessä (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, § 4, 8).

Perhetyön toteuttaminen edellyttää myös työntekijöiden luotettavuutta ja soveltuvuutta tehtäväänsä. Laki lasten kanssa työskentelevistä henkilöistä (504/2002) velvoittaa työnantajat tarkistamaan rikostaustatiedot henkilöiltä, jotka työskentelevät alaikäisten kanssa. Tämä on tärkeä osa lasten suojelua ja koskee sekä julkisen sektorin että yksityisten palveluntuottajien työntekijöitä. Laki luo perustan turvalliselle työympäristölle, jossa lapsilla ja perheillä on oikeus saada apua luotettavilta ja soveltuvilta ammattilaisilta (Laki lasten kanssa työskentelevistä henkilöistä 504/2002, § 3).

Koska kehittämistyömme tarkastelee perhetyön kehittämistä yksityisen sektorin näkökulmasta, on tärkeää huomioida laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011). Tämä laki määrittää yksityisten sosiaalipalveluiden tuottajien toiminnan edellytykset, kuten lupakäytännöt ja palveluiden laadunvalvonnan. Yksityisten palveluntuottajien tulee täyttää samat laatuvaatimukset kuin julkisten palveluiden, mikä takaa asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun ja palveluiden saatavuuden (Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011, § 4, 5, 7).

Perhetyöhön ja erityisesti sen digitaalisiin palvelumuotoihin liittyy olennaisena osana asiakkaiden henkilötietojen käsittely. Tämä edellyttää, että palveluntuottajat noudattavat voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä. Vaikka aiempi henkilötietolaki (523/1999) on kumottu, sen korvaajaksi on säädetty tietosuojalaki (1050/2018), joka täydentää ja täsmentää Euroopan unionin yleisen tietosuojaasetuksen (EU 2016/679, GDPR) soveltamista Suomessa (Tietosuojalaki 1050/2018; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta 2016/679). Laki määrittelee, millä edellytyksillä henkilötietoja voidaan käsitellä sosiaalipalveluissa,

kuinka tiedot on suojattava ja mitä oikeuksia rekisteröidyllä eli asiakkaalla on omien tietojensa suhteen.

Yksityisen palveluntuottajan näkökulmasta tietosuojalainsäädäntö tuo mukanaan vastuun huolehtia siitä, että henkilötietojen käsittely on asianmukaista, tarkoituksenmukaista ja asiakkaalle läpinäkyvää. Tietosuojaperiaatteiden – kuten lainmukaisuuden, kohtuullisuuden, tietojen minimoinnin ja säilytysajan rajoittamisen – tulee ohjata kaikkea asiakastietojen käsittelyä (Tietosuojavaltuutetun toimisto 2023). Palveluntuottajan on lisäksi huolehdittava siitä, että asiakkaalle kerrotaan ymmärrettävästi, mihin tarkoituksiin tietoja kerätään, miten niitä säilytetään ja keillä on pääsy tietoihin. Myös henkilöstön tietosuojaoasaamisen ylläpito ja toimivien käytäntöjen dokumentointi ovat osa laadukasta ja vastuullista palvelua (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022).

Digitaalisten perhetyön palvelujen kehittäminen tuo mukanaan erityisiä vaatimuksia. Esimerkiksi etäohjauksessa, jossa työntekijä kohtaa asiakkaan videoyhteyden kautta, on tärkeää, että käytetty sovellus on tietoturvallinen ja että yhteys on suojattu vahvalla salauksella. Asiakkaalle on kerrottava, tallennetaanko yhteyden aikana jaettu tieto, miten sitä käsitellään ja kuka siihen mahdollisesti pääsee käsiksi. Luottamuksellisuuden säilyttäminen on edellytys vuorovaikutuksen toimivuudelle, ja se rakentuu osaltaan avoimesta viestinnästä ja tietosuojan kunnioittamisesta (Lindholm 2021, 58–59; Kettunen & Laitinen 2020, 112–113).

Tietosuoja ja tietoturva eivät ole pelkästään juridisia velvoitteita, vaan ne muodostavat myös eettisen perustan asiakaslähtöiselle työlle. Perhetyössä käsitellään usein arkaluonteisia ja yksityisiä asioita, ja asiakkaan luottamus palvelun turvallisuuteen on olennaista sekä työn vaikuttavuuden että ammatillisen etiikan näkökulmasta (Heinonen & Metteri 2022, 142–145).

Viimeisenä mutta keskeisenä perhetyötä ohjaavana säädöksenä on lastensuojelulaki (417/2007), joka koskee kaikkia lapsiperheille suunnattuja palveluja. Lain keskeinen periaate on lapsen edun ensisijaisuus (§ 4), jonka toteutumista on varmistettava sekä ehkäisevässä perhetyössä että lastensuojelun toimenpiteissä. Perhetyön keskeisenä tavoitteena on tukea lapsen ja perheen

hyvinvointia niin, että raskaammat lastensuojelutoimenpiteet voidaan ennaltaehkäistä (§ 3).

Lain mukaan kunnalla – ja myös yksityisellä palveluntuottajalla silloin, kun se tuottaa julkisia palveluita – on velvollisuus järjestää lapsille ja perheille tarpeenmukaisia ja oikea-aikaisia palveluja (§ 7). Tämä tarkoittaa sitä, että palveluiden on oltava helposti saavutettavissa ja kohdennettava juuri niille, jotka tarvitsevat tukea ajoissa. Lisäksi laki edellyttää, että lapsen ja perheen kanssa tehdään suunnitelmallista ja moniammatillista yhteistyötä (§ 30), mikä vaatii perhetyöltä hyviä vuorovaikutus-, kirjaamis- ja yhteistyötaitoja.

Lastensuojelulaki korostaa palveluiden laatua, lapsen näkökulman huomioimista ja jatkuvaa arviointia. Näiden vaatimusten täyttäminen on olennainen osa myös yksityisten toimijoiden vastuuta, jos he tarjoavat palveluita osana julkista palvelujärjestelmää (Lastensuojelulaki 417/2007, § 3, 4, 7, 30).

Näiden lakien huomioiminen on tärkeää pohdittaessa perhetyön tarjoamisen aloittamista, sillä ne luovat reunaehdot ja laadunvarmistuksen palveluille, joita tarjotaan asiakasperheille. Lainsäädäntö ei ainoastaan määrittele työntekijöiden velvollisuuksia ja asiakkaiden oikeuksia, vaan se myös ohjaa palvelun tarjoajaa siten, että sen tarjoamat palvelut vastaavat yhteiskunnan ja perheiden muuttuviin tarpeisiin.

Lainsäädäntö muodostaa perhetyön perustan ja varmistaa, että palvelut ovat laadukkaita, saavutettavia ja perheiden tarpeisiin vastaavia. Eri lait ja säädökset ohjaavat niin työntekijöiden toimintaa kuin palveluiden järjestämistä, ja niiden tunteminen on olennaista perhetyön kehittämisessä. Lisäksi kansalliset suositukset ja ohjeistukset auttavat tarkentamaan käytännön toimintamalleja.

Perhetyön kehittämisessä on tärkeää huomioida lainsäädännön kokonaisuus, sillä se määrittelee palveluiden lailliset puitteet ja luo edellytykset perheiden tuelle. Jatkuvasti muuttuva yhteiskunta ja perheiden moninaiset tilanteet edellyttävät myös lainsäädännön päivittämistä ja joustavia ratkaisuja, jotta palvelut voivat vastata perheiden tarpeisiin mahdollisimman tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

5.7 Perhetyön tuottamiseen liittyvät luvat ja säädökset

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa koskeva laki (741/2023), jatkossa valvontalaki, astui voimaan 01.01.2024. Lain 5 §:ssä mukaan sosiaali- ja terveyspalveluja voivat tuottaa vain palveluntuottajat, jotka on merkitty valtakunnalliseen palveluntuottajien rekisteriin, Soteriin. Palveluntuottajan on ensin jätettävä hakemus, jonka perusteella valvontaviranomainen tekee päätöksen palveluntuottajan ja tämän palveluyksikön rekisteröinnistä. Palvelujen tuottaminen voidaan aloittaa vasta, kun palveluntuottaja on rekisteröity.

Rekisteriin merkitään ne palveluntuottajat, jotka tarjoavat sosiaalihoitolain (1301/2014) 14 §:n mukaisia sosiaalipalveluja. Näihin palveluihin kuuluu muun muassa perhetyö, josta säädetään tarkemmin saman lain 18 §:ssä. Rekisteröintihakemukseen tulee liittää toimintasuunnitelma, jossa kuvataan tuotettavan palvelun sisältö, kuten kohderyhmä, käytettävät menetelmät ja palvelun tuottamiseen osallistuva henkilöstö.

Sosiaalihoiton palveluntuottajien toiminta on tarkoin säänneltyä, ja valvontalain (6–10 §) mukaan palveluntuottajien tulee täyttää tietyt edellytykset saadakseen toimiluvan. Näitä edellytyksiä arvioidaan erityisesti henkilöstön pätevyyden, palvelun laadun sekä toiminnan asianmukaisuuden näkökulmasta. Rekisteriin tallennettavista tiedoista säädetään valvontalain 16 §:ssä, ja palveluntuottajan tulee toimilupahakemuksessa osoittaa, että kaikki vaaditut ehdot täyttyvät.

Perhetyön palveluntuottajien rekisteröinnissä arvioidaan henkilöstön pätevyyttä sekä valvontalain että sosiaalihoitolain perusteella. Erityisesti vastuuhenkilön tulee täyttää sosiaalihoitolain 46 a §:n 3 momentissa määritellyt kelpoisuusvaatimukset, mikä korostaa osaavan ja pätevän johdon merkitystä palveluiden laadun varmistamisessa.

Toimilupaprosessi varmistaa, että palveluntarjoaja toimii lainsäädännön ja viranomaisten asettamien laatukriteerien mukaisesti. Lupahakemuksen laatimisessa on keskeistä esittää kattavat tiedot yrityksen toiminnasta. Hakemuksessa tulee ilmetä muun muassa yrityksen perustiedot, kuten y-tunnus, osoite ja

yhteystiedot. Lisäksi palveluiden kuvaus on olennainen osa hakemusta, ja siinä tulee yksilöidä tarkasti tarjottavat palvelut sekä niiden laajuus. Henkilöstön pätevyys on keskeinen arviointikriteeri, ja hakemuksessa on esitettävä yksityiskohdalliset tiedot henkilökunnan koulutuksesta ja kokemuksesta. Myös toimitilojen soveltuvuus suunnitellulle toiminnalle on merkittävässä roolissa, ja hakemuksessa on annettava tiedot tilojen sijainnista sekä niiden asianmukaisuudesta. Lisäksi hakemukseen tulee liittää laatu- ja omavalvontasuunnitelma, jossa kuvataan, miten palvelun laatu varmistetaan ja miten mahdollisiin ongelmatilanteisiin varaudutaan. Tämä suunnitelma toimii keskeisenä työkaluna palveluiden jatkuvassa kehittämisessä ja asiakkaiden turvallisuuden takaamisessa. (Aluehallintovirasto 2025.)

5.7.1 Palveluntuottajan ilmoitusvelvollisuus kunnalle ja viranomaisvaatimukset

Sosiaalipalveluiden tuottamiseen liittyy usein ilmoitusvelvollisuus paitsi aluehallintovirastolle (AVI) myös kunnalle. Erityisesti kotihoitoa ja muita kunnallisesti valvottavia palveluja tarjoavien yritysten tulee tehdä ilmoitus toiminnan aloittamisesta (Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011, 11 §). Kunnat voivat asettaa lisävaatimuksia, kuten toimitilojen tarkastuksia, varmistaakseen, että palveluntarjoaja täyttää paikalliset laatu- ja turvallisuusvaatimukset (Aluehallintovirasto 2025).

5.7.2 Palvelun laadunhallinta ja omavalvonta

Sosiaali- ja terveysalalla toimivien yritysten on noudatettava tarkkoja laatuvaatimuksia ja varmistettava palveluidensa jatkuva kehittäminen. Tätä varten yrityksen tulee laatia sekä laadunhallintajärjestelmä että omavalvontasuunnitelma. Nämä asiakirjat toimivat keskeisinä työkaluina palveluiden laadun ylläpitämisessä ja kehittämisessä, ja niiden avulla varmistetaan myös, että mahdollisiin ongelmatilanteisiin voidaan reagoida nopeasti ja tehokkaasti (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023).

Laadunhallintajärjestelmän tehtävänä on kattaa kaikki yrityksen palveluprosessit ja varmistaa niiden asianmukainen toteutus. Järjestelmässä määritellään muun muassa, millä menetelmillä palvelun laatua arvioidaan, miten mahdollisiin laatu-poikkeamiin puututaan ja millä tavoin yritys kehittää toimintaansa vastaamaan muuttuvia asiakastarpeita ja lainsäädännön vaatimuksia (Valvira 2024).

Omavalvontasuunnitelma puolestaan on keskeinen osa yrityksen toimintaa, ja sen tavoitteena on varmistaa palveluiden turvallisuus ja asiakaslähtöisyys. Suunnitelmassa kuvataan konkreettisesti, miten yritys itse seuraa ja arvioi toimintaansa, kuinka henkilöstön osaamista ylläpidetään sekä millaisia ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä on käytössä riskitilanteiden varalta. Lisäksi siinä määritellään toimintamallit mahdollisiin poikkeamatilanteisiin ja niiden hallintaan (Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011, 15 §).

5.7.3 Perhetyön tuottajalle asetetut taloudelliset ja hallinnolliset velvoitteet

Yrityksen toimintaan liittyy myös merkittäviä hallinnollisia ja taloudellisia velvoitteita, kuten verotuksen ja kirjanpidon asianmukainen hoitaminen. Sosiaali- ja terveysalan yritysten on huolehdittava siitä, että verot maksetaan ajallaan ja että lakisääteiset raportit toimitetaan Verohallinnolle määräajassa (Verohallinto, 2024). Lisäksi tietyt sosiaali- ja terveyspalvelut voivat olla oikeutettuja arvonsäveron alennettuun verokantaan, mikä edellyttää palveluntarjoajalta ajantasaista tietoa verotukseen liittyvästä lainsäädännöstä ja mahdollisista tukimuodoista (Arvonlisäverolaki 1501/1993, 37 §).

Näiden hallinnollisten prosessien asianmukainen hoitaminen on keskeistä yrityksen toiminnan jatkuvuuden ja luotettavuuden kannalta. Samalla ne tukevat palveluntuottajan kykyä vastata viranomaisvaatimukseen sekä varmistaa asiakaslähtöisen ja laadukkaan palvelun tarjoaminen.

5.7.4 Tietosuoja sosiaali- ja terveysalalla

Henkilötietojen käsittely sosiaali- ja terveysalalla on tarkasti säänneltyä, ja palveluntuottajien on noudatettava EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (GDPR, 2016/679) sekä kansallista lainsäädäntöä. Asiakkaiden yksityisyyden suojaaminen ja tietoturvan varmistaminen ovat keskeisiä velvollisuuksia, jotka edellyttävät palveluntuottajalta asianmukaisia toimintakäytäntöjä. Tietosuojan toteuttamiseksi yrityksen on laadittava tietosuojaseloste, jossa kuvataan, miten asiakastietoja käsitellään, säilytetään ja suojataan. Lisäksi henkilökunnalle tulee järjestää säännöllistä koulutusta tietosuojakäytännöistä, jotta varmistetaan lainsäädännön noudattaminen ja riskienhallinta (Tietosuojalaki 1050/2018, 4 luku; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 679/2016).

5.7.5 Henkilöstön pätevyys ja rekrytointi

Sosiaali- ja terveysalan yrityksen toiminnan laatu ja turvallisuus riippuvat pitkälti sen henkilöstön osaamisesta ja riittävydestä. Lainsäädäntö edellyttää, että palveluntarjoajalla on riittävästi toimintansa edellyttämää henkilöstöä, joka on mitoitettu asiakkaiden määrään sekä heidän tarvitsemiinsa palveluihin nähden. Lisäksi henkilöstön määrän tulee joustaa asiakkaiden palvelutarpeiden muuttuessa. Työntekijöiltä edellytetään asianmukaista koulutusta, riittävää osaamista ja ammattitaitoa, jotta palvelut voidaan toteuttaa laadukkaasti ja turvallisesti (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023, 9 §).

Henkilöstön rekrytoinnissa työnantajan tulee huomioida myös lakisääteiset pätevyysvaatimukset. Esimerkiksi terveydenhuollon ammattilaisilta vaaditaan usein Valviran myöntämä laillistus tai nimikesuojaus, kun taas sosiaalihuollon tehtävissä työntekijöiden pätevyys määräytyy sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvän asetuksen mukaisesti (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto 2024). Näiden vaatimusten noudattaminen on keskeistä paitsi lakisääteisten velvollisuuksien täyttämiseksi, myös asiakkaiden hyvinvoinnin turvaamiseksi.

5.7.6 Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Sosiaali- ja terveysalan jatkuvasti kehittyvä toimintaympäristö edellyttää henkilöstön osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä. Täydennyskoulutukset ja jatkuva ammatillinen kehittyminen ovat keskeisiä tekijöitä palveluiden laadun varmistamisessa. Esimerkiksi uusien hoitomenetelmien, lainsäädännön muutosten sekä eettisten ja asiakaslähtöisten toimintatapojen hallinta edellyttää säännöllistä kouluttautumista. Palveluntuottajan tulee varmistaa, että työntekijöillä on mahdollisuus osallistua täydennyskoulutuksiin ja muihin osaamisen kehittämiseen tähtääviin toimenpiteisiin, jotta palvelut säilyvät ajantasaisina ja laadukkaina (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023).

5.7.7 Yhteenveto yksityisen palveluntuottajan luvista ja velvoitteista

Mielestämme voidaankin todeta, että sosiaali- ja terveysalan yrityksen perustaminen ja toiminnan ylläpitäminen vaatii laajaa perehtymistä viranomaisvaatimukseen sekä palveluiden laadunhallintaan. Palveluntuottajan on haettava aluehallintoviraston lupa silloin, kun palvelut kuuluvat luvanvaraisen toiminnan piiriin, kuten ympärivuorokautisen hoidon tai kotihoidon tapauksessa. Lisäksi laadunhallintajärjestelmän ja omavalvontasuunnitelman laatiminen ovat keskeisiä toimenpiteitä, joilla varmistetaan palveluiden laatu ja turvallisuus. Yrityksen tulee myös täyttää muut lainsäädännön edellyttämät vaatimukset, kuten verotusvelvoitteet, taloushallinnon järjestelyt ja tietosuojan toteuttaminen. Näiden osa-alueiden huolellinen hallinta luo edellytykset vastuulliselle ja laadukkaalle palveluntuotannolle sosiaali- ja terveysalalla.

6 Kilpailutus Päijät-Hämeen hyvinvointialueella

6.1 Hyvinvointialueen asettamat vaatimukset yksityiselle palveluntuottajalle

Hyvinvointialue voi hankkia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja yksityiseltä palveluntuottajalta sopimukseen perustuen, jos palvelujen hankkiminen on tarpeen tehtävien tarkoituksenmukaisesti hoitamiseksi. Hyvinvointialueen tulee kuitenkin huolehtia palvelujen yhdenvertaisesta toteutumisesta palveluja hankkiessaan. Sosiaali- ja terveydenhuollosta säädetyn lain (612/2021) § 12 mukaan yksityiseltä palveluntuottajalta hankittavien palvelujen on oltava sisällöltään, laadultaan ja määrälliseltä osuudeltaan sellaisia, että hyvinvointialue pystyy huolehtimaan kaikissa tilanteissa järjestämisvastuunsa toteuttamisesta myös hankittavien palveluiden osalta.

Yksityistä palveluntuottajaa koskevista pakollisista vaatimuksista heidän tuottaessaan palveluja hyvinvointialueelle säädetään muun muassa Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa koskevassa laissa (612/2021), Hyvinvointialuetta- (611/2021) sekä Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa (741/2023) koskevissa laeissa. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluhankintoja käsitellään Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista säädettyssä laissa (1397/2016).

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja hyvinvointialueelle tuottavaa yksityistä palveluntuottajaa koskevien vaatimusten tarkoituksena on varmistaa, että palveluntuottajalla on toiminnalliset edellytykset turvata keskeiset palvelut myös käytännössä, eikä sopimukseen sisälly merkittäviä riskejä. Yksityistä palveluntuottajaa koskevat pakolliset vaatimukset koskevat palveluntuottajalle asetettuja yleisiä edellytyksiä, toimintaedellytyksiä sekä luotettavuus- ja moitteettomuusedellytyksiä. (Leppänen ym. 2024, 173 & 189.)

Palveluntuottajalle asetettujen yleisten edellytysten mukaan palveluntuottajalla tulee olla valvontalain (741/2023) mukainen oikeus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja. Sosiaali- ja terveyspalveluja saa tuottaa vain palveluntuottaja, joka on rekisteröinyt toimintansa Valviran ylläpitämässä valtakunnallisessa

palveluntuottajien rekisterissä, Soterissa ja jonka rekisteröinnistä on tehty päätös. Lisäksi palveluntuottajan tulee pystyä Valvontalain (741/2023) § 6:n mukaan huolehtia toiminnastaan, sen jatkuvuudesta sekä lainsäätöisten velvollisuuksien täyttämistä. Palveluntuottaja ei saa olla selvitystilassa tai konkurssissa, eikä hänen toimintakelpoisuutensa saa olla rajoitettu. Palveluntuottaja ei saa myöskään olla liiketoimintakiellossa. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023.)

Sosiaali- ja terveystalouden tulee olla laadukasta, asiakaskeskeistä, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Palveluntuottajalla tulee olla riittävät ammatilliset, toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset huolehtia palvelujen tuottamisesta (Laki hyvinvointialueesta 611/2021 § 10). Yksityisellä palveluntuottajalla tulee olla palvelujen sisältöön ja laajuuteen nähden riittävä osaaminen. Asiakastyöhön osallistuvan henkilöstön määrä on oltava riittävä suhteessa asiakkaiden sekä heidän palveluntarpeensa määrään. (Leppänen ym. 2024, 191.)

6.2 Vuonna 2021 kilpailutukseen osallistuneet yritykset lastensuojelun avopalveluissa

Vuonna 2021 Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (PHHYKY) järjesti kilpailutuksen, joka koski lapsiperheiden sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisia avopalveluita. Kilpailutus toteutettiin yhteistyössä Heinolan kaupungin kanssa, ja PHHYKY vastasi prosessin toteutuksesta. Heinolan kaupunki valtuutti PHHYKY:n tekemään sekä hankintapäätöksen että sopimukset puolestaan. Perhetyön hankittava arvioitu tuntimäärä vuositasolla n. 350 tuntia/vuosi ja Tehostetun perhetyön hankittava arvioitu tuntimäärä vuositasolla n. 500 tuntia/vuosi. Koska hankinta ylitti EU-kynnysarvon, se toteutettiin avoimena menettelynä julkisten hankintojen lainsäädännön mukaisesti.

Hankinta jakautui neljään palvelualueeseen: ammatillinen tukihenkilötoiminta, perhetyö, tehostettu perhetyö, valvotut ja tuetut tapaamiset sekä valvotut vaihdot. Tarjousten tuli sisältää palvelukohtaiset hinnat (€/tunti) jokaiselle osa-alueelle erikseen. Osatarjoukset olivat sallittuja, ja hankintayksiköllä oli oikeus

yhdistää useamman osa-alueen hankinnat saman palveluntarjoajan kanssa samaan sopimukseen. Kilpailutukseen osallistui määräaikaan mennessä yhteensä 26 tarjoajaa.

Kaikki tarjoajat täyttivät kelpoisuusvaatimukset ja todistivat, ettei heitä koske poissulkuperusteita julkisissa hankinnoissa (hankintalaki 80 §). Kaikki tarjoukset vastasivat tarjouspyynnön ehtoja, ja tarvittaessa täsmennyksiä tehtiin hankintalain mukaisesti. Tarjoukset asetettiin hintavertailun perusteella järjestykseen. Edullisin tarjous, joka täytti kaikki vaatimukset, valittiin jokaisella osa-alueella.

Kilpailutuksen perusteella hyväksyttiin ne tarjoukset, jotka vastasivat tarjouspyynnön vaatimuksia. Sopimuskaudeksi määritettiin neljä vuotta, sisältäen kaksi optiovuotta. Hankinnan vuotuinen arvo oli 267 500 € (alv 0 %), ja sopimuskauden kokonaisarvo optiovuosineen oli noin 1 070 000 €. Heinolan kaupungin osuus kokonaisarvosta oli 200 000 €.

Sopimukset tehtiin valittujen palveluntuottajien kanssa ensisijaisjärjestyksen mukaisesti. Poikkeustapauksissa lapsen etu saatettiin huomioida siten, että sopimuksesta voitiin poiketa. (Phhyky. Viranhaltijapäätös 2021.)

Edelliseen kilpailutukseen osallistui 26 yritystä, joista monet tarjoavat laajan kirjjon sosiaalialan palveluita. Yritykset, kuten Debora Oy, Profiam Sosiaalipalvelut Oy ja Humana Avopalvelut Oy, tuottavat monipuolisesti avohuollon tukipalveluita, perhetyötä sekä lastensuojelun tukitoimia. Toiset toimijat keskittyvät kuntouttaviin palveluihin tai erityistarpeisiin vastaaviin tukimuotoihin.

Jotkin yritykset, kuten Konstan Koti ja Koulu Oy sekä Pilke Lasten Kotihoito Oy, erikoistuvat lasten tai nuorten erityistarpeisiin, tarjoten räätälöityjä ratkaisuja perheiden tueksi. Monet yritykset, kuten VK Avo- ja Tukipalvelut Oy, Poutapolku Oy ja Polkulan Avo- ja Tukipalvelut Oy, keskittyvät avohuollon ja matalan kynnyksen tukipalveluihin. Näiden palveluiden painopisteenä on perheiden ennaltaehkäisevä tukeminen. Yritykset ovat laajalti maantieteellisesti jakautuneet.

Yritys voi erottua perhetyön kentällä kehittämällä innovatiivisia digitaalisia palveluita, kuten mobiilisovelluksia, reaaliaikaisia video-ohjauksia ja chat-

tukipalveluita, jotka tarjoavat perheille joustavia ja helposti saavutettavia tukimuotoja. Perhetyön integroiminen muihin keskeisiin palveluihin voisi mahdollistaa kokonaisvaltaisemman tuen perheille. Lisäksi yritys voi vahvistaa profiiliaan kestävän kehityksen periaatteita noudattavana toimijana tarjoamalla luonnonläheisiä palveluita. Yhteisölliset projektit ja ryhmämuotoinen toiminta voivat myös tarjota arvokasta tukea ja osallisuuden kokemuksia perheille.

6.3 Vuonna 2021 järjestettyyn perhetyön kilpailutukseen osallistuneiden palveluntuottajien palveluiden hintojen vertailua

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön ja lastensuojelulain mukaisen tehostetun perhetyön kilpailutuksesta on tarjolla varsin vähän palveluiden hinnoitteluun liittyvää tietoa. Palveluntuottajien palveluilleen asettaman hinnoittelun vertailussa käytämme Pohjois-Karjalan hankintatoimen Siun soten toiminta-alueelle ostopalveluna tuotettavien sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön ja lastensuojelulain mukaisen tehostetun perhetyön tarjouskilpailutuksen tietoja. Pohjois-Karjalan hankintatoimen kilpailutuksen valitsimme hinnoitteluvrtailuumme, koska puolet kilpailutukseen osallistuneista yksityisistä palveluntuottajista toimii myös Päijät-Hämeen hyvinvointialueella.

Pohjois-Karjalan hankintatoimi järjesti Siun soten toiminta-alueella kilpailutuksen ostopalveluna tuotettavista sosiaalihuoltolain mukaisesta perhetyöstä, lastensuojelulain mukaisesta tehostetusta perhetyöstä sekä terveyspalvelujen perheohjauksesta sopimuskaudelle 15.5.2023-30.4.2025. Sopimuskauden lisäksi kilpailutus sisälsi ilman erillistä ilmoitusta jatkuvan optiokauden ajalle 1.5.2025-30.4.2026 + yksi optiokausi ajalle 1.5.2026-30.4.2027, mikäli Pohjois-Karjalan hankintatoimi ei irtisano sopimusta päättymään sopimus/optiokauden loppuun. (Siun sote. Viranhaltijapäätös 2023.)

Sopimuskauden palveluntuottajat valittiin asiakkaiden ja heidän perheidensä kannalta sopivimmat palveluntuottajat osa-aluekohtaisesti. Palveluntuottajille asetetut kriteerit liittyivät palveluntuottajan henkilöstön soveltuvaan ammatillisuuteen kuten henkilökunnan ammatilliseen osaamiseen, kokemukseen ja

erityisosaamiseen. Lisäksi valintaan vaikuttivat työskentelyhistoria, tuotettavan palvelun sisältö ja suuntautuminen. Lisäkouluttautuminen, asiakaskohtainen erityisosaaminen, hankittavan palvelukokonaisuuden hinta kustannuksineen asiakkaan tarve huomioiden sekä kielitaito vaikuttivat palveluntuottajien valintaan. Palveluntuottajien palvelun tuli täyttää myös Euroopan unioninsuoraan velvoittavien säädösten, Suomen lakien ja asetusten sekä viranomaisten antamat määräykset. (Siun sote. Viranhaltijapäätös 2023.)

Tarjouskilpailuun osallistui määräaikaan mennessä 12 tarjousta. Palveluntuottajien valintaan vaikutti kokonaistaloudellinen edullisuus, joka pisteytettiin ja arvioitiin tarjouspyynnin mukaisesti osa-alueittain halvimman hinnan perusteella. (Siun sote. Viranhaltijapäätös 2023.)

Sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön kilpailutukseen osallistui 10 palveluntuottajaa, joista kaikki täyttivät tarjouspyynnössä asetetut kriteerit. Palveluntuottajien palveluilleen asettamat hinnat vaihtelivat arkisin maanantaista perjantaihin kello 06.00–18.00 välisenä aikana toteutettuna 63.00–350.00 euroa/työntekijä/60minuuttia. Tarjouskilpailuun osallistuneista palveluntuottajista viisi toimii myös Päijät-Hämeen alueella: Familiar Oy, Humana Lapsiperhepalvelut Oy, Neljä Astetta Oy, SOS-Lapsikyläsäätiö sr sekä TH-tukipalvelut Oy. He kaikki sijoituivat viiden eniten pisteitä saaneen palveluntuottajien joukkoon Sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön osa-aluekohtaisessa vertailussa. Hintavertailuissa näiden palveluntuottajien tuntihinnat työntekijää kohti vaihtelivat 63.00–76,90 Euron välillä. (Pohjois-Karjalan hankintatoimi. Tarjosten vertailutaulukko-422817, 2023.)

Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö	Familiar Oy	Humana Lapsiperhepalvelut Oy	Neljä Astetta Oy	SOS-Lapsikyläsäätiö sr	TH-Tukipalvelut Oy
EUR/60 min/työntekijä	71,00	63,00	68,00	76,90	64,50
Sijoitus	4.	1.	3.	5.	2.
Valittu toimijaksi	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Taulukko 6. Sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön tarjousvertailu

Lastensuojelulain mukaisen tehostetun perhetyön kilpailutukseen osallistui samat 10 palveluntuottajaa kuin Sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön kilpailutukseen. Kaikki osa-aluekohtaiseen kilpailutukseen osallistuneet täyttivät palveluille asetetut kriteerit ja tulivat valituiksi osa-aluekohtaisiksi palveluntuottajiksi. Hintavertailussa arkisin maanantaista perjantaihin kello 06.00–18.00 välisenä aikana tunnin kestävän palvelun hinta työntekijää kohti vaihteli jälleen 63.00–350.00 euron välillä. (Pohjois-Karjalan hankintatoimi. Tarjousten vertailutaulukko-422817, 2023.)

Päijät-Hämeen alueellakin toimivat Familiar Oy, Humana Lapsiperhepalvelut Oy, Neljä Astetta Oy, SOS-Lapsikyläsäätiö sr sekä TH-tukipalvelut Oy olivat viiden eniten pisteitä saaneen joukossa myös Lastensuojelulain mukaisen tehostetun perhetyön osa-aluekilpailutuksessa. Heidän tuntiveloituksensa olivat samat kuin Sosiaalihuoltolain mukaisessa perhetyön osa-aluekilpailutuksessa lukuun ottamatta Neljä Astetta Oy:tä, jonka tuntiveloitus/työntekijä oli yhden (1) euroa suurempi kuin Sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön osa-aluekilpailutuksessa. (Pohjois-Karjalan hankintatoimi. Tarjousten vertailutaulukko-422817, 2023.)

Lastensuojelulain mukainen tehostettu perhetyö	Familiar Oy	Humana Lapsiperhepalvelut Oy	Neljä astetta Oy	SOS-Lapsikyläsäätiö sr	TH-Tukipalvelut Oy
EUR/60 min/työntekijä	71,00	63,00	69,00	76,90	64,50
Sijoitus	4.	1.	3.	5.	2.
Valittu toimijaksi	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Taulukko 7. Lastensuojelulain mukaisen perhetyön tarjousvertailu

Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö eroaa lastensuojelulain mukaisesta perhetyöstä työn luonteen ja tavoitteiden osalta. Lastensuojelulain mukainen perhetyö on myös intensiivisempää ja vaativampaa kuin sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö. Tästä huolimatta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hankintatoimen järjestämään kilpailutukseen osallistuneiden osa-aluekohtaiset tarjoukset

sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön ja lastensuojelulain mukaisen tehostetun perhetyön osalta olivat lähes kaikilla yksityisillä palveluntuottajilla samat.

6.4 Kilpailutus Päijät-Hämeen hyvinvointialueella vuonna 2025

Päijät-Hämeen hyvinvointialue valmistelee kilpailutusta lapsiperheiden sosiaali- huoltolain ja lastensuojelulain mukaisista avopalveluista ja on jättänyt 10.3.2025 tietopyynnön/markkinakartoituksen HILMA-järjestelmään. Tietopyynnön tarkoi- tuksena on kerätä tietoa sekä alan toimijoista että tulevan hankinnan mahdolli- sista toteutustavoista, palvelun sisällöistä sekä toimintatapoihin liittyvistä menet- telytavoista. Hankinnan valmistelu koskee seuraavia hankintakohteita: Ammatil- linen tukihenkilötoiminta, perhetyö, tehostettu perhetyö, tapaamisten valvonta, avoperhekuntoutus, ammatillinen tukiperhetoiminta. (Hilma 2025.)

Kilpailutuksen osallistumiseen liittyvät ilmoitukset julkaistaan HILMA-hankinta- kanavassa, ja seuraavan hankintakierroksen hakemus nimeltään "Uudet han- kinnat: Lapsiperheiden sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaiset avopal- velut" tulee avoimeksi tavoiteajalla 1.4.2025–28.2.2026.

Kilpailutuksen tavoitteena on varmistaa laadukkaiden ja monipuolisten palvelui- den saatavuus lapsiperheille alueella, samalla kun kustannustehokkuus ja avoi- muus hankintaprosessissa säilytettiin. Tulevan kilpailutuksen osalta Hilma-ka- nava toimii edelleen tärkeimpänä väylänä osallistumiseen ja tiedottamiseen.

7 Digitalisuus perheiden tukena: uuden sukupolven ohjaus- ja tukipalvelut Päijät-Hämeessä

Digitaalisuuden merkitys sosiaalipalveluissa on kasvanut viime vuosina merkittävästi. Teknologian kehitys ja yhteiskunnan muuttuvat tarpeet ovat luoneet uusia mahdollisuuksia perheiden tukemiseen ja ohjaamiseen. Erityisesti Päijät-Hämeen alueella, jossa palveluiden saavutettavuus voi vaihdella asuinpaikan mukaan, digitaalisten palveluiden kehittäminen voi parantaa perheiden hyvinvointia ja lisätä matalan kynnyksen tuen saatavuutta.

Digitaaliset ohjaus- ja tukipalvelut tarjoavat mahdollisuuden palvella laajempaa asiakaskuntaa tehokkaasti. Virtuaaliohjaus, sähköiset tukialustat ja mobiilisovellukset voivat täydentää perinteistä kasvokkaista asiakastyötä, mahdollistaen yksilöllisemmän ja joustavamman tuen asiakkaille. Erityisesti hybridi- ja etäpalvelut voivat olla ratkaisu resurssien kohdentamisen haasteisiin, sillä ne mahdollistavat työntekijöiden ajankäytön optimoinnin ja helpottavat perheiden osallistumista palveluihin ilman fyysistä läsnäoloa. (Korhonen 2015, 1–3.)

7.1 Digitaaliset palvelut perhetyössä

Digitaalisia palveluita voidaan hyödyntää monella tavalla perhetyössä. Videovälitteinen ohjaus mahdollistaa perheen ja työntekijän välisen tapaamisen ilman fyysistä kohtaamista, mikä voi olla erityisen hyödyllistä esimerkiksi kiireisille vanhemmille tai haja-asutusalueilla asuville perheille. Lisäksi sähköiset tukialustat, kuten verkkopohjaiset oppimisympäristöt ja vertaistukiryhmät, voivat tarjota perheille itsenäistä tukea ja mahdollisuuden jakaa kokemuksia muiden samankaltaisessa tilanteessa olevien kanssa.

Mobiilisovellukset voivat tukea perheitä muun muassa vanhemmuuden haasteissa ja arjen hallinnassa. Esimerkiksi hyvinvointisovellukset voivat tarjota vanhemmille työkaluja stressinhallintaan tai positiivisen kasvatuksen tukemiseen. Lisäksi chat-palvelut ja chatbotit voivat tarjota reaaliaikaista apua perheille esimerkiksi silloin, kun vanhempi tarvitsee nopeaa neuvontaa kasvatukseen

liittyen, mutta ei halua tai voi osallistua pitkään ohjausprosessiin. (Mannerheim Lastensuojeluliitto 2024.)

7.2 Hybridi- ja etäpalveluiden vaikutukset perhetyöhön

Hybridi- ja etäpalvelut voivat lisätä perhetyön saavutettavuutta ja joustavuutta. Monelle perheelle mahdollisuus osallistua palveluihin etänä voi madaltaa kynnystä hakea apua ja tukea arjen haasteisiin. Lisäksi hybridimalli, jossa yhdistetään digitaalista ja perinteistä ohjausta, voi mahdollistaa yksilöllisemmän ja tarpeisiin mukautuvan palvelun. (THL 2024.)

Käytännössä hybridimallia voidaan toteuttaa esimerkiksi siten, että ensimmäinen tapaaminen pidetään kasvotusten, mutta jatkotapaamiset toteutetaan videoyhteyksien, chat-palveluiden tai mobiilisovellusten avulla. Tämä voi vähentää perheiden kuormitusta ja lisätä palveluiden saavutettavuutta erityisesti niille, joilla on liikkumisesteitä tai aikatauluhaasteita. (THL 2024.)

7.3 Päätelmät ja kehittämisehdotukset

Päijät-Hämeen alueella digitaalisten perhetyön palveluiden kehittäminen voisi perustua monikanavaiseen ja joustavaan palvelumalliin. Keskeisiä kehittämisalueita voisivat olla digitaalisten alustojen käyttöönotto, mobiilisovellusten hyödyntäminen vanhemmuuden tukena sekä hybridimallien pilotointi perhetyön palveluissa.

Keskeistä on varmistaa, että digitaalisten palveluiden käyttöönotto tukee perheiden tarpeita eikä lisää eriarvoisuutta. Erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville perheille tulee taata riittävä tuki ja ohjaus, jotta he voivat hyödyntää digitaalisia palveluita tehokkaasti. Lisäksi on tärkeää huomioida työntekijöiden koulutustarpeet ja varmistaa, että heillä on tarvittavat taidot digitaalisten välineiden käyttöön asiakastyössä. (Suhonen ym. 2022, 170.)

8 Tuotoksen esittely

Kehittämistyön tuotoksena on PowerPoint-esitys, jossa keskitymme kuvaamaan VivoHoiva Group Oy:n mahdollisuuksia laajentaa palveluntarjontaansa perhetyön tuottamiseen kartoittamalla perhetyön tilannetta, palveluntarvetta sekä yksityisen palveluntuottajan toimintamahdollisuuksia Päijät-Hämeen hyvinvointialueella. Lisäksi selvitimme Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vaatimuksia yksityiselle sote-palveluntuottajalle.

PowerPoint-esitys etenee mukailten tekemäämme selvitystyötä. Esityksen alussa esittelemme kehittämistyön tavoitteet, jotka laadimme yhteistyössä toimeksiantajamme kanssa, heidän tarpeitaan vastaaviksi. Konkreettisten tavoitteiden asettaminen on tärkeää, koska tavoitteet antavat kehittämisprosessille tarkoituksen ja ohjaavat koko kehittämisprosessia. Tavoitteet luovat myös perustan koko kehittämistyölle ja määrittävät, mitä kehittämistyöllä halutaan saavuttaa.

Toimeksiantajamme palveluntarjontaan kuuluu muun muassa lapsiperheiden kotipalvelu sekä sosiaalilain mukainen perhetyö. Halusimme tuoda esityksessä esille perhetyön ja sen moninaiset muodot, koska ne ovat keskeinen aihe kehittämistyössämme ja selkeyttävät lapsiperheiden palveluntarjonnan kokonaiskuvaa.

Käsitlemme PowerPoint-esityksessä perhetyön tilannetta Päijät-Hämeessä, sillä yrityksen toiminnan laajentamisen kannalta on tärkeää huomioida perhetyön nykytilanne Päijät-Hämeen hyvinvointialueella. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen strategian mukaan lapsiperheiden tuen tarve ja lastensuojelun asiakkuuksien määrä on lisääntynyt ja moninaistunut vuosien 2022–2023 välisenä aikana. Tämä lisää myös yksityisten palveluntarjoajien roolia sote-palvelujen tuottamisessa. (Päijät-Hämeen palvelustrategia 2023–2025.)

PowerPoint-esityksessä olemme ottaneet esille perhetyön tuottamiseen liittyvän lainsäädännön, koska lainsäädännön tarkoituksena on varmistaa yhtenäisen, oikeudenmukaisen ja laadukkaiden sote-palvelujen tuottaminen ja

toteutuminen. Ajantasaisen lainsäädännön tarkoituksena on edistää perheiden hyvinvointia ja vähentää eriarvoisuutta sekä turvata riittävien sosiaalipalvelujen saatavuus. Yksityistä palveluntuottajaa koskevalla lainsäädännöllä pyritään varmistamaan asiakasturvallisuuden toteutuminen ja palveluntuottajan kelpoisuus palvelujen tuottamiseen.

Esityksessä tuomme esille myös yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset ja velvollisuudet, joilla varmistetaan laadukkaiden, asiakaskeskeisten, turvallisten ja asianmukaisten palveluiden tuottaminen. Yksityisen palveluntuottajan on tärkeä tiedostaa, että tuottaessaan sote-palveluja hyvinvointialueille, heidän on täytettävä hyvinvointialueiden yksityiselle palveluntuottajalle asettamat kriteerit. Näiden lisäksi yksityinen palveluntuottaja sitoutuu sote-järjestelmälain mukaan tuottamaan sisällöltään ja laadultaan vastaavanlaisia palveluja kuin hyvinvointialueen tuottamat palvelut ovat. Lisäksi palveluntuottajan on noudatettava julkisia sosiaali- ja terveystalouden koskevia lakisäätöisiä sisältö- ja laatuvaatimuksia. (Leppänen ym. 2024, 200.)

Kilpailutus on merkittävä osa perhetyön palvelujen tuottamista ja näimme tärkeäksi käsitellä sitä esityksessä. Kilpailutus ja hintavertailu antavat yritykselle laajemman käsityksen perhetyön laajentamisen kannattavuudesta. Palveluiden hintavertailussa käytimme Päijät-Hämeen hyvinvointialueella toimivien yksityisten palveluntuottajien hinnoittelua heidän osallistuttuaan sosiaalihuoltolain mukaisen perhetyön ja lastensuojelulain mukaisen tehostetun perhetyön kilpailutukseen.

Halusimme nostaa esityksessämme esille myös PESTEL-analyysin, jota hyödynsimme tarkastellessamme perhetyön toimintaympäristöä yksityisen palveluntuottajannäkökulmasta. PESTEL-analyysiä voidaan hyödyntää palvelujen kehittämisessä tunnistamaan ulkoisia tekijöitä, jotka vaikuttavat palvelujen suunnitteluun ja tuottamiseen. PESTEL-analyysin avulla voidaan tarkastella perhetyön tuottamiseen vaikuttavia poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia, teknologisia, ekologisia ja lainsäädännöllisiä tekijöitä. PESTEL-analyysi helpottaa palveluntuottajaa päätöksen teossa, jotka perustuvat laajempaan toimintaympäristön ymmärtämiseen.

Otimme esityksessämme esille myös digitaaliset ohjaus- ja tukipalvelut, jotka mahdollistavat laajempien ja tehokkaampien palvelujen tuottamisen. Digitaaliset palvelut parantavat perhetyön saavutettavuutta ja joustavuutta, mikä vastaa selvityksestä ilmenevään tarpeeseen. Digitaalisten palvelujen tuottaminen antaa yksityiselle palveluntuottajalle mahdollisuuden kehittää palvelutuotantoaan samalla kun ne madaltavat perheiden kynnyistä hakea apua ja tukea arjen haasteisiinsa.

PowerPoint-esityksessä halusimme tuoda esiin keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat perhetyön palveluiden laajentamiseen ja kehittämiseen. Samalla halusimme tuoda esille uusia toimintamalleja esittelemällä digitaali- ja hybridipalvelumalleja. Palveluiden jatkokehittelyn kannalta on jatkossakin tärkeää kehittää perhetyön palveluja entistä enemmän yksilöllisten ja perhekohtaisen tuen tarpeiden mukaan ja huolehtia siitä, että kaikki perheet saavat tarvitsemansa avun ajallaan.

9 Kehittämisprosessin eettisyys

Tutkimuksellisen kehittämistyön tulee olla kokonaisuudessaan luotettava. Kehittämistyön prosessin tulisi olla johdonmukainen, järjestelmällinen sekä täsmällinen, eikä sen pitäisi antaa sattumanvaraisia tuloksia, kehittämissuhteita tai sisältää sisäisiä ristiriitoja. Kehittämistyössä käytettävän aineiston ja lähteiden luotettavuus ja laatu tulee varmistaa sekä pyrkiä olemaan lähdekriittinen. (Vilka 2021, 132–133.) Tietoja pitää osata arvioida kriittisesti ja erottaa toisistaan tosiasiat, mielipiteet ja näkökulmat (Ojasalo ym. 2020, 31).

Tutkimuksella tarkoitetaan järjestelmällisen tutkimisen ja ajattelun, tarkkailun ja kokeilun kautta saadun tiedon tuottamista. Tutkimus perustuu avoimuuteen, eettisyyteen ja luotettavuuteen. Tutkimuksen lähtökohtana on tutkittavien henkilöiden luottamus tutkijoihin ja tieteeseen. Luottamuksen säilyttämisen kannalta on merkittävää tutkimukseen osallistuvien henkilöiden ihmisarvon ja oikeuksien kunnioittaminen. (Tutkimuksellinen neuvottelukunta 2019, 7–8.) Tutkimuksiin osallistuvan tulee olla tietoinen, mihin tutkimukseen hän osallistuu, mikä on tutkimuksen tarkoitus ja -kesto, mihin tietoja käytetään, ketkä tutkimusta tekevät ja mikä on tutkimuksen kohderyhmä. Lisäksi tutkimukseen osallistuvan tulee saada tietoja tutkimuksen mahdollisista haitoista ja hyödyistä sekä osallistujien tietosuojan liittyvistä asioista. (Kylmä & Juvakka 2014, 148.)

Tutkimuksissa tiedon luotettavuuden arviointi kohdistuu tutkimusmenetelmiin, tutkimusprosessiin sekä tutkimuksen tuloksiin. Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan usein validiteetin eli pätevyyden avulla. (Toikko & Rantanen 2009, 121.) Tutkimuksessa validiteetti tarkoittaa, että tutkimuksessa mitataan sitä, mitä on tarkoitus mitata. Tutkimuksen luotettavuutta lisää myös tarkkuus tutkimuksen kaikissa vaiheissa sekä tutkittavan aiheen lähestyminen eri näkökulmista hyödyntäen erilaisia tutkimusaineistoja. (Hirsjärvi ym. 2009, 231–233.)

Kehittämistyötä tehdessä korostuu sekä tieteen tekemisen että yritysmaailman eettiset säännöt. Kehittämistoiminnassa luotettavuudella tarkoitetaan käyttökelpoisuutta, mikä tarkoittaa kehittämisprosessin seurauksena syntyneiden tulosten hyödynnettävyyttä. Kehittämistoiminnassa syntyneen tiedon tulee olla

todenmukaista ja hyödyllistä. Kehittämistoiminnan luotettavuuteen vaikuttaa myös toimijoiden sitoutuneisuus kehittämisprosessiin. Kehittämistoiminta kuvailaankin usein sosiaalisesti prosessiksi, jossa kehittäjät osallistuvat toimintaan ja toimijat kehittämiseen. Molempien osapuolien sitoutuminen kehittämisprosessiin vaikuttaa aineistojen, metodin ja tuotosten luotettavuuteen. (Ojasalo ym. 2020, 48–49.)

10 Kehittämistyön arviointi

10.1 Johtopäätökset ja hyödynnettävyys

Kehittämistyössämme tarkasteltiin perhetyön kehittämistarpeita Päijät-Hämeen alueella yhteistyössä Vivo Hoiva Groupin kanssa. Tavoitteena oli selvittää, millaisia perhetyön palveluita alueella tarvitaan ja miten palveluja voitaisiin kehittää vastaamaan perheiden muuttuviin tarpeisiin. Selvitystyö osoitti, että perhetyölle on kasvavaa kysyntää, ja erityisesti varhaisen tuen ja hybridipalveluiden merkitys korostuu nykypäivän sosiaalipalveluissa.

Tekemämme selvityksen perusteella voidaan todeta, että perhetyön kehittämisessä keskeistä on palveluiden joustavuus ja saavutettavuus. Hybridipalvelut, jotka yhdistävät perinteisen perhetyön ja digitaaliset tukimuodot, tarjoavat mahdollisuuden vastata perheiden moninlaisiin tilanteisiin ja tarpeisiin. Lisäksi palvelumuotoilun menetelmien hyödyntäminen perhetyössä voi edistää asiakaslähtöisyyttä ja parantaa palveluiden vaikuttavuutta.

Jatkokehitystä ajatellen olisi suositeltavaa lisätä monitoimijaista yhteistyötä ja kehittää digitaalisten palveluiden integrointia osaksi perhetyötä. Erityisesti Päijät-Hämeen alueella tarve ennaltaehkäisevälle tuelle ja varhaiselle puuttumiselle on suuri, ja tämän saavuttamiseksi palveluiden koordinointi eri toimijoiden välillä on olennaista. Vivo Hoiva Groupin näkökulmasta tutkimuksen tulokset tukevat yrityksen kehitystyötä perheiden tukipalveluiden uudistamisessa ja uusien toimintamallien käyttöönotossa.

Talouden epävarmuus tuo haasteita hyvinvointipalveluille, mutta tarjoaa myös mahdollisuuksia innovatiivisille toimijoille. Näiden toimijoiden on kehitettävä joustavia ja kustannustehokkaita malleja, jotka parantavat perhetyön ja muiden palveluiden vaikuttavuutta.

Sosiaali- ja terveysministeriön talousarvion 2025 ennakoitu vähennys viittaa siihen, että talouden haasteet jatkuvat valtakunnallisesti. Tämä tiukentaa kilpailua yksityisten palveluntarjoajien kesken, joiden on tarjottava edullisempia ja

kustannustehokkaampia ratkaisuja ilman, että palveluiden laatu kärsii. Perhetyön tarjoajien on kehitettävä innovatiivisia toimintamalleja, jotka tukevat taloudellisesti kestävästä palveluiden tuottamisesta. Vaikka talouden vaikeudet luovat haasteita, ne voivat myös vauhdittaa uudistuksia, jotka parantavat palvelujen tehokkuutta ja vaikuttavuutta pitkällä aikavälillä.

10.2 Tuotoksen arviointi

Kehittämistyön tuotoksena on PowerPoint-esitys, johon kokosimme toimeksiantajan toiminnan kehittämisen kannalta keskeisimpiä asioita. Esitys eteni johdonmukaisesti kehittämistyön tavoitteista ja perhetyön palvelutarpeen kartoituksesta Päijät-Hämeessä, kohti johtopäätöksiä ja kehittämissuhteita.

Tietoa eri lähteistä oli helppo löytää, mutta perhetyöhön liittyvien termien vaihtelevuus aiheutti ajoittain epäselvyyksiä ja haasteita tiedon jäsentelyssä. Kehittämistyöhön haettiin tutkimuslupaa Päijät-Hämeen hyvinvointialueelta, mutta lupaa ei myönnetty, sillä tarvittavat tiedot katsottiin löytyvän julkisista tietolähteistä. Vuoden 2021 kilpailutuksiin liittyviä hintoja ei löytynyt Päijät-Hämeen hyvinvointialueelta, mutta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelta löytyi samojen palveluntuottajien kilpailutuksen hintoja, joita pystyimme hyödyntämään työssä vertailupohjana. Yhteistyö toimeksiantajan kanssa oli sujuvaa sekä koimme, että lopullinen tuotos vastasi toimeksiantajan tarpeita. Myös toimeksiantajan arvioinnin mukaan tuotos täytti sille asetetut tavoitteet ja oli kiitettävästi hyödynnettävissä.

11 Pohdinta

Opinnäytetyöprosessin aikana olemme syventäneet ymmärrystämme perhetyön sisällöistä, rakenteista ja palveluntuottamiseen liittyvistä vaatimuksista, erityisesti yksityisen toimijan näkökulmasta. Prosessin myötä hahmotimme perhetyön yhteiskunnallista ja alueellista merkitystä sekä lainsäädännön, hankintaprosessien ja hyvinvointialueiden roolia palveluiden järjestämisessä. Työskentely aiheen parissa on vahvistanut erityisesti sosionomin ammatillista osaamista moniulotteisessa palvelujärjestelmässä toimimisessa sekä asiakaslähtöisen, vaikuttavan työn suunnittelussa ja kehittämisessä.

Opinnäytetyön tekeminen on edellyttänyt analyyttistä otetta ja kriittistä arviointikykyä, joita sosionomilta vaaditaan niin käytännön työssä kuin palveluiden kehittämisessä. Olemme oppineet kokoamaan, jäsentämään ja soveltamaan laajaa tietoperustaa yhdistäen teoriatietoa, lainsäädäntöä ja käytännön kokemuksia perhetyöstä. Kehittämistyön yhteydessä olemme vahvistaneet osaamisemme palveluiden tarveanalyysissä ja ratkaisujen hahmottamisessa, mikä tukee sosionomin roolia palveluiden suunnittelijana, toteuttajana ja mahdollisesti myös yrittäjänä sosiaalialalla.

Työskentelyprosessin suurin haaste liittyi laajan ja moniulotteisen aiheen rajaamiseen ja jäsentämiseen. Perhetyön kenttä on laaja ja nopeasti muuttuva, ja alkuvaiheessa oli vaikea rajata, mihin näkökulmiin syvennymme kehittämistyössä. Erityisesti digitaalisten palveluiden ja lainsäädännön yhteensovittaminen edellytti syventymistä yksityiskohtiin, joita emme aluksi osanneet ennakoida. Tämä haaste opetti meille kuitenkin tärkeitä projektinhallinnan taitoja sekä joustavuutta ja kykyä tehdä perusteltuja valintoja työn edetessä.

Kehittämistyössä korostui myös viestintäosaaminen: oli tärkeää osata kuvata ilmiöitä selkeästi ja ymmärrettävästi sekä kirjallisesti että suullisesti, etenkin toimeksiantajan kanssa käydyissä keskusteluissa. Yhteistyö Vivo Hoiva Groupin kanssa kehitti vuorovaikutustaitojamme sekä kykyämme toimia dialogisessa kehittämisprosessissa. Opimme, miten tutkimuksellinen työskentely voi palvella

konkreettisesti palvelujen suunnittelua ja miten sosionomin asiantuntijuutta voidaan hyödyntää myös palvelumuotoilun ja liiketoiminnan tukena.

Lisäksi työskentely digitaalisten palveluiden ja hybridimallien parissa laajensi ymmärrystämme siitä, miten teknologiaa voidaan hyödyntää perhetyössä asiakkaan parhaaksi. Tämä syvensi osaamista sosionomin digitalisaatiokompetensseissa, joita tarvitaan nykyisessä ja tulevaisuuden työelämässä yhä enemmän. Myös eettinen näkökulma – erityisesti tietosuojan ja lapsen edun toteutumisen kannalta – nousi esiin keskeisenä ammatillisena vastuuna.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöprosessi on vahvistanut uskoamme omaan osaamiseemme ja sosionomin roolin merkityksellisyyteen moniammatillisessa palvelujärjestelmässä. Olemme oppineet, että sosionomi voi toimia asiakastyön lisäksi myös aktiivisena kehittäjänä, vaikuttajana ja yhteistyökumppanina, joka rakentaa siltoja eri toimijoiden välille perheiden tukemiseksi.

Lähteet

Alatalo, M., Miettunen, N., Liukko, E., Kettunen. & Normia-Ahlsten, L. 2019. Porrasteisuus lapsiperheiden sosiaalipalveluissa: Näkökulmia sosiaalihuoltolain toimeenpanoon ja palveluiden järjestämiseen. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 3.6.2024 https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139080/URN_ISBN_978-952-302-797-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Aluehallintovirasto 2025. Viitattu 31.1.2025 <https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/luvat-ilmoitukset-ja-hakemukset/sosiaali-ja-terveyspalvelut>

Anttonen, A., Haveri, A., Lehto, J., Palukka, H., Julkisen ja yksityisen rajalla: Julkisen palvelun muutos. Viitattu 18.2.2025 https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/101927/Anttonen_ym_Julkisen_ja_yksityisen_rajalla.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Araneva, M. 2022. Lapsensuojelu. Toteuttaminen ja päätöksenteko. Helsinki: Alma Talent Oy.

Arnkil, T. 2020. Kunnioittava ja toivoa herättävä kohtaaminen. Ennakointidialogin vetäjien käsikirja. Helsinki: PunaMusta Oy.

Arvonlisäverolaki 1501/1993. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1993/1501>

Cloudia 2023. Hankintakalenteri. Hankintapäätös 422817. Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö, lastensuojelulain mukainen tehostettu perhetyö ja terveyspalvelujen perheohjaus. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun sote. Viitattu 6.2.2025 <https://hankintakalenteri.fi/Hankintapaatos/Hankintapaatos/148951>

Cloudia 2023. Pohjois-Karjalan hankintatoimi 2023. 422817/Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö, lastensuojelulain mukainen tehostettu perhetyö ja terveyspalvelujen perheohjaus. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun sote. Viitattu 6.2.2025 <https://tarjouspalvelu.fi/Paatokset/Paatokset?p=3&tid=422817&g=bef401bb-11c0-47e7-a013-e695e667b061&vid=3815382>

Cloudia 2023. Pohjois-Karjalan hankintatoimi 2023. Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö, lastensuojelulain mukainen tehostettu perhetyö ja terveyspalvelujen perheohjaus. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun sote. Vertailutaulukko

422817. Viitattu 6.2.2025 <https://tarjouspalvelu.fi/Paatokset/Paatokset?p=3&tid=422817&g=bef401bb-11c0-47e7-a013-e695e667b061&vid=3815382>

COMRAP. Issues, Challenges & Opportunities of Industrial Revolution 4.0. 2018. Viitattu 1.3.2025 https://www.researchgate.net/profile/Elaheh-Yadegari-dehkordi/publication/341190360_COMRAP_2018/links/5eb2ec0b45851523bd4708f1/COMRAP-2018.pdf#page=43

Elo, S., Kajula, O., Kääriäinen, M. & Tohmola, A. 2022. Laadullisen sisältöanalyysin vaiheet ja eteneminen. Hoitotiede. 34 (4), 205–225. Viitattu 22.3.2025 <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987/78028>

Heikkinen, H., Rovio, E. & Syrjälä, L. 2007. Toiminnasta tietoon: toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Helsinki: Kansanvalistusseura.

Henkilötietolaki 523/1999. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1999/523>

Hesso, J. 2015. Hyvä liiketoimintasuunnitelma. Helsingin Kamari Oy. E-kirja.

Hilma. Julkiset hankinnat 2025. Viitattu 20.3.2025. <https://www.hankintailmoitukset.fi/fi/public/procurement/106711/notice/154754/details>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S. & Hurme H. 2008. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus Oy.

Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2012. Perheen parhaaksi: Perhetyön arkea. Helsinki: Edita.

Kiili, J., Jaakkola, A-M., Anis, M., Lamponen, T. & Stenvall, E. 2024. Lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityö. Tallinna: Gaudeamus.

Korhonen, M. & Virtanen, T. 2015. Digitaalisuus ja asiakaslähtöisyys sosiaali- ja terveydenhuollossa – kansalaisen omat tiedot hyötykäyttöön. Helsinki: STM.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2014. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita.

Laki hyvinvointialueesta 611/2021. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadoskoelma/2021/611>

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2016/1397>

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 514/2002. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2002/504>

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2000/812>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2021/612>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2023/741>

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2011/922>

Laki yksityisten sosiaalipalvelujen tuottamisesta 598/2022. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2022/598>

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Leppänen, P., Sorvettula, J. & Valli-Lintu, A. 2024. Hyvinvointialue-järjestäminen, hallinto ja talous. Helsinki: Alma Talent.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2024. Hyvinvointia digiajassa. Viitattu 20.05.2025 <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/hyvinvointia-digiajassa/>

Mönkkönen, K., Kekoni, T. & Pehkonen, A. (Toim) 2019. Moniammatillinen yhteistyö: Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla. Tallinna: Gaudeamus.

Nieminen, I. 2020. Varhaisen tuen perhetyön toimintamallin pilotointi Sastamalan Koiramäen päiväkodissa. Viitattu 5.6.2024 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/344128/Nieminen_Inge.pdf?sequence=2

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2020. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Pitkänen, S., Ranta, T., Mäkkylä, K., Aro, R., Aro, N., Kortelainen, J., Koski, N. & Stenvall, J. 2024. Lasten ja perheiden sosiaalipalvelut: Varhaisen tuen tilannekuva ja kehittämistarpeet. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2024:15. Viitattu 7.6.2024 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165618/VNTEAS_2024_15.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Päijät-Hämeen hyvinvointialue: Palvelustrategia 2023–2025. Viitattu 9.6.2024 www.paijatha.fi/wp-content/uploads/2023/05/Paijat-Hameen-hyvinvointialueen-palvelustrategia-2023-2025.pdf

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä. Viranhaltijapäätös 2021. PDF. Viitattu 8.8.2024 <https://tarjouspalvelu.fi/Default/Index>

Päijät-Hämeen hyvinvointiraportti 2023. Viitattu 26.2.2025 <https://paijatha.fi/wp-content/uploads/2024/10/Hyvinvointiraportti-2023.pdf>

Rönkkö, L. & Rytönen, T. 2010. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOY

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301.
<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmä ja vastuut. Viitattu 7.6.2024 <https://stm.fi/sotepalvelut/jarjestelma-vastuut>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023. Yksityiset sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottajat. Viitattu 10.6.2024 [Yksityiset sosiaali- ja terveyspalvelut - Sosiaali- ja terveysministeriö \(stm.fi\)](https://stm.fi/yksityiset-sosiaali-ja-terveyspalvelut)

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2024. Tutkimus: Suomessa tarvitaan parempaa varhaisempaa tukea lapsiperheille. Viitattu 1.2.2025 <https://stm.fi/-/194055633/tutkimus-suomessa-tarvitaan-parempaa-varhaista-tukea-lapsiperheille>

Suhonen, M., Leinonen, J., Nurmi, H., Kivivirta, V. & Syväjärvi, A. 2022. Digitalisaatio haastaa hyvinvointijohtamista ja edellyttää uusia painotuksia hallinnon

tutkimukselle. Viitattu 20.05.2025 <https://journal.fi/hallinnontutkimus/article/view/113839/69814%20Viitattu%203.6.2022>

Terveys- ja hyvinvointilaki 1326/2010.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>

Terveys- ja hyvinvoinnin laitos. Perhekuntoutus. Viitattu 26.3.2025

<https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lastensuojelun-avohuolto/lastensuojelun-avohuollon-tukitoimet/perhekuntoutus>

Tietosuojalaki 1050/2018. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadoskoelma/2018/1050>

TheraSos Oy 2024. Viitattu 10.6.2024 <https://therasos.fi/>

THL 2024. Digitaaliset palvelut. Viitattu 20.05.2025 <https://thl.fi/aiheet/sote-palvelujen-johtaminen/kehittyva-palvelujarjestelma/digitaaliset-palvelut>

THL. Hallinnonalan talousarvioselvitys vuodelle 2025. Viitattu 12.1.2025

<https://stm.fi/-/sosiaali-ja-terveysministerion-hallinnonalan-talousarvioselvitys-vuodelle-2025>

THL 2023. Perhetyö ja tehostettu perhetyö. Viitattu 1.2.2025 <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lastensuojelun-avohuolto/lastensuojelun-avohuollon-tukitoimet/perhetyo-ja-tehostettu-perhetyo>

THL 2023. Perhetyö. Viitattu 2.6.2024 <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/sosiaalipalvelut/perhetyo>

THL. 2024. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Päijät-Hämeen hyvinvointialueella Alueellinen asiantuntija-arvio. Viitattu 1.3.2025. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/149913/URN_ISBN_978-952-408-372-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

THL 2024. Tilastoraportti 2023. Viitattu 13.12.2024 https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/148992/Lastensuojelu_2023.pdf?sequence=1

THL 2024. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hyötytavoitteiden toteutumisen kansallinen seuranta ja arviointi. Päijät-Häme: Liite 17. Viitattu

12.1.2025 https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/149737/TY%C3%962024_047_Liite%2017_P%C3%A4ij%C3%A4t-H%C3%A4me.pdf?isAllowed=y&sequence=32&utm_source

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Viitattu 27.10.2024 https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tutkimuksellisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Viitattu 27.10.2024. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Työ- ja elinkeinoministeriö. Kotoutuminen. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Viitattu 20.2.2025 <https://kotoutuminen.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut>

Valtioneuvosto. Ekologisesti kestävä sosiaali- ja terveydenhuolto. 2023. Viitattu 10.3.2025 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165113/VNTEAS_2023_49.pdf

Valvira 2024. Viitattu 01.02.2025 <https://valvira.fi/sosiaali-ja-terveydenhuollon-tietojarjestelmat>

Verohallinto 2024. Viitattu 15.02.2025 <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48131/sosiaali- ja-terveyspalvelujen-arvonlis%C3%A4verotus2/>

Vilen, M., Seppänen, P., Tapio, N. & Toivanen, R. 2014. Kohtaamisia lapsiperheissä: Menetelmiä perhetyöhön. Helsinki: Kirjapaja.

Vilka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä. Ratkaisut tutkimuksen umpikujaan. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilinjana. Art House Oy. E-Kirja.

VivoHoiva. Palvelut. 2024. Viitattu 10.6.2024 <https://vivohoiva.fi/palvelut>

Yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) 679/2016 <https://eur-lex.europa.eu/El/legal-content/summary/general-data-protection-regulation-gdpr.html>

Liite 1.

TOIMINTASUUNNITELMAPOHJA

Yrityksen nimi:

Y-tunnus:

Päivämäärä:

1. Palvelujen sisältö ja kohderyhmä

Tähän kohtaan kirjoitetaan, että yritys tuottaa sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaista ennaltaehkäisevää ja korjaavaa perhetyötä. Lisäksi tässä kohdassa avataan tarkemmin kohderyhmää.

2. Toiminnan laajuus

Tässä kerrotaan toiminnan laajuudesta, eli koska palvelut käynnistyvät ja mille alueelle ne kohdistuvat sekä kuinka paljon toiminta kattaa asiakasmäärällisesti ensimmäisen vuoden aikana. Tässä voidaan tuoda myös esiin, jos on tarkoitus laajentua muille alueille ja millä aikavälillä.

Tässä kohtaa kerrotaan myös palvelun saatavuudesta, eli koska asiakkaiden on mahdollista saada palvelua.

3. Alihankkijat

Tähän kohtaan kerrotaan mahdollisista alihankkijoista, joita voidaan käyttää palveluiden tuottamisessa. Alihankkijat voivat tarjota esimerkiksi erikoistuneita palveluja tai muita tarvittavia tukitoimia. Kaikki alihankkijat täyttävät lainsäädännön vaatimukset ja ovat sopimussuhteessa yritykseen.

Liite 1.

5. Henkilöstösuunnitelma ja -rakenne

Tässä kerrotaan henkilöstöstä, joka vastaa palveluiden tuottamisesta. Ja tuodaan esiin, että kaikilla työntekijöillä on tarvittava tutkinto sekä kokemus kokemus perhetyöstä sekä Valviran ammattihenkilörekisteröinti. Voi tuoda esiin myös sen, jos henkilöstö osallistuu työnohjaukseen ja täydennyskoulutuksiin.

6. Toimitilat ja laitteet

Tähän kohtaan kerrotaan toimitiloista ja laitteista, joita käytetään palvelun tuottamiseen. Yrityksellä voi olla toimistotilat, joissa työskentelee henkilöstö, ja asiakastiloja, joissa asiakkaita voidaan tavata.

Kerrotaan, että missä toimitilat sijaitsevat ja mitä ne sisältävät.

Palvelun tuottamiseen käytettävät laitteet ja välineet ovat (esim. tietokoneet, puhelimet, ajoneuvot, erityiset työvälineet).

7. Viranomaishyväksynät

Viranomaishyväksynät tarkoittavat lupia ja tarkastuksia, joita tarvitaan, jotta yrityksen toimitilat ja toiminta täyttävät lainsäädännön vaatimukset ja ovat turvallisia. Kaikki yrityksessä työskentelevät ammattilaiset, kuten sosionomit, ovat rekisteröityneet Valviran ammattihenkilörekisteriin ja täyttävät viranomaisten asettamat koulutus- ja pätevyysvaatimukset.

Liite 2. PowerPoint-esitys

Tutkimuksellinen kehittämistyö

Tutkimuksella kehittämistyöllä tarkoitetaan luovaa ja systemaattista toimintaa tiedon lisäämiseksi sekä tiedon käyttämistä uusien sovellusten löytämiseksi.

Tutkimuksellinen kehittämistyö:

- ▶ Yhdistää tutkimuksen ja käytännönläheisen kehittämisen tavoitteet.
- ▶ Tavoitteena on luoda jotain uutta.
- ▶ Systemaattista toimintaa tiedon lisäämiseksi sekä tiedon käyttämistä uusien sovellusten löytymiseksi.
- ▶ Vahvuutena joustavuus ja mahdollisuus mukautua tarpeen mukaan.
- ▶ Osallistaminen on yksi keskeisistä periaatteista. Osallistaminen lisää työn laatua ja merkitystä sekä sitouttaa toimijat muutoksiin.
- ▶ Kehittämistyö etenee järjestelmällisesti, analyyttisesti ja kriittisesti.
- ▶ Onnistumisen kannalta on tärkeää varmistaa laadukas dokumentointi ja arviointi.
- ▶ Arviointi auttaa määrittämään, missä määrin asetetut tavoitteet saavutettiin ja mitkä tekijät vaikuttivat lopputulokseen.

Liite 2.

Tavoitteet

Yleiskatsaus perhetyöhön

- ▶ Tavoitteellista ja suunnitelmallista työtä, joka tukee perheen hyvinvointia ja parantaa vuorovaikutustaitoja. Se voi olla ehkäisevää tai korjaavaa
- ▶ Perhetyön tavoitteena on ratkaista perheen arkielämän haasteita ja tukea perheen omien voimavarojen käyttöä sekä ehkäistä ongelmien syvenemistä
- ▶ Perhetyö tarjoaa konkreettista apua ja ohjausta arjen hallintaan
- ▶ Porrasteisuus; tehostettu perhetyö, perhetyö, kevyemmät tukitoimet
- ▶ avoperhekuntoutus

Liite 2.

Perhetyön tilanne Päijät-Hämeen hyvinvointialueella

- ▶ Lastensuojelun avohuollon asiakkuuksien osuus on kasvanut Päijät-Hämeen hyvinvointialueella lähes kaikissa ikäryhmissä vuosina 2022–2023
- ▶ On tunnistettu ennaltaehkäisevien palveluiden tarve
- ▶ Perhetyön osuus pienempi kuin koko maassa
- ▶ Tehostetun perhetyön osuus samalla tasolla muun maan kanssa
- ▶ Perhetyön kehittämistarve sidoksissa julkisen sektorin resursseihin ja palveluntarpeeseen
- ▶ Päijät-Hämeen hyvinvointialueen strategia määrittää suuntaviivat

Yksityistä palveluntuottajaa koskeva keskeinen lainsäädäntö

- ▶ Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) säätelee sosiaalipalvelujen järjestämistä ja tuottamista. Lain tavoitteena on edistää hyvinvointia, vähentää eriarvoisuutta ja turvata riittävät sosiaalipalvelut.
- ▶ Lastensuojelulain (417/2007) tarkoituksena on turvata lapsen oikeudet ja hyvinvointi lapsen edun mukaisesti.
- ▶ Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) säädetyn lain tavoitteena on vahvistaa asiakkaan asemaa ja turvata asiakkaan oikeudet sekä varmistaa hyvän sosiaalipalvelun toteutuminen.
- ▶ Laki lasten kanssa työskentelevistä henkilöistä (504/2002) koskee alaikäisten kanssa työskenteleviä. Lain tarkoituksena on suojella lapsia sekä varmistaa lasten kanssa työskentelevien soveltuvuus tehtäväänsä.
- ▶ Yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) koskevan lain tarkoituksena on varmistaa palvelujen laatu ja asiakasturvallisuuden toteutuminen. Laissa määritellään myös palveluntuottajan toiminnan edellytykset kuten luvat ja viranomaisvalvonta (AVI ja Valvira)
- ▶ Sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä (817/2015) säädetyn lain tarkoitus on edistää asiakasturvallisuutta sekä varmistaa asiakkaan oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun. Laki säätelee sosiaalihuollon ammattilaisten kelpoisuuksia, rekisteröintiä, valvontaa ja vastuuta.
- ▶ Tietosuojalaki (1050/2018) täydentää ja tarkentaa EU:n yleistä tietosuojasetusta (GDPR 679/2016). Lain tavoitteena on varmistaa henkilötietojen käsittely lainmukaisesti ja turvallisesti, rekisteröidyn oikeuksia kunnioittaen. Laissa määritellään myös rekisteröidyn oikeuksista ja rekisterinpitäjän velvollisuuksista.

Liite 2.

Yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset

- ▶ Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun on oltava laadukasta, asiakaskeskeistä, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua.
- ▶ Palveluntuottajan tulee täyttää valvontalaissa (741/2023) sote-palveluntuottajalle asetetut edellytykset:
  - ▶ Toiminta rekisteröity Valviran ylläpitämässä rekisterissä (Soteri)
  - ▶ Rekisteröinnistä on tehty päätös
  - ▶ Palveluntuottajan tulee olla vakavarainen, eikä palveluntuottaja saa olla konkurssissa
  - ▶ Palveluntuottajan toimintakelpoisuus ei saa olla rajoitettu, eikä hän saa olla toimintakiellossa
  - ▶ Ei saa olla vakavia tai toistuvia puutteita asiakasturvallisuuteen liittyen viimeisen kolmen vuoden aikana
  - ▶ Vastuuhenkilön /-henkilöiden nimeäminen toiminnan laatu ja laajuus huomioiden
  - ▶ Riittävä henkilöstömäärä suhteessa asiakkaiden määrään sekä asiakkaiden hoidon ja palvelutarpeeseen sekä niissä tapahtuviin muutoksiin nähden
  - ▶ Toiminnan edellyttämä, asianmukainen koulutus ja osaaminen ja ammattitaito
  - ▶ Riittävä lisä/täydennyskoulutus huomioon ottaen työn vaativuus ja tehtävien sisältö

Ostopalveluntuottajan velvollisuudet

Sote-järjestelmälain mukaan palveluntuottajan on:

- ▶ Noudattaa sote-palveluja koskevia lakisäätelisiä sisältö- ja laatuvaatimuksia
- ▶ Noudattaa palvelujen tuottamista koskevaa sopimusta
- ▶ Noudattaa yksityiselle palveluntuottajalle annettuja ohjeita
- ▶ Varmistaa lakien noudattaminen tuottamissaan palveluissa
- ▶ Noudattaa hyvinvointialueen määrittelemiä palvelukokonaisuuksia ja palveluketjuja
- ▶ Toimittaa hyvinvointialueen pyynnöstä seuranta- ja arviointivelvollisuuden edellyttämät välttämättömät tiedot

Liite 2.

Kilpailutus

- ▶ Lapsiperheiden sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisten avopalveluiden kilpailutus tehdään HILMA-hankintakanavassa aikavälillä 1.4.2025–28.2.2026
- ▶ Arvioitu sopimuskauden aloitus on 1.3.2026 ja sopimuskauden pituus on neljä (4) vuotta.
- ▶ Hankinnan valmistelu koskee seuraavia hankintakohteita:
  - ▶ 1. Ammatillinen tukihenkilötoiminta
  - ▶ 2. Perhetyö
  - ▶ 3. Tehostettu perhetyö
  - ▶ 4. Tapaamisten valvonta
  - ▶ 5. Avoperhekuntoutus
  - ▶ 6. Ammatillinen tukiperhetoiminta

Tarjouskilpailun hintavertailua

Osa-aluekilpailutus ostopalveluna tuotettavista sosiaalihuoltolain mukaisesta perhetyöstä ja lastensuojelulain mukaisesta tehostetusta perhetyöstä sopimuskaudelle 15.5.2023–30.4.2025 + optiokausi 1.5.2025–30.4.2026+optiokausi 1.5.2026–30.4.2027

Lastensuojelulain mukainen tehostettu perhetyö	Familiar Oy	Humana Lapsiperhepalvelut Oy	Neljä astetta Oy	SOS-Lapsikylässäätiö sr	TH-Tukipalvelut Oy
EUR/60 min/työntekijä	71,00	63,00	69,00	76,90	64,50
Sijoitus	4.	1.	3.	5.	2.
Valittu toimijaksi	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö	Familiar Oy	Humana Lapsiperhepalvelut Oy	Neljä Astetta Oy	SOS-Lapsikylässäätiö sr	TH-Tukipalvelut Oy
EUR/60 min/työntekijä	71,00	63,00	68,00	76,90	64,50
Sijoitus	4.	1.	3.	5.	2.
Valittu toimijaksi	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Liite 2.

P olitical (Politiittiset tekijät)	E conomic (Taloudelliset tekijät)	S ocial (Sosiaaliset tekijät)	T echnological (Teknologiset tekijät)	E nvironmental (Ympäristölliset tekijät)	L egal (Lainsäädännölliset tekijät)
<p>Kansainväliset suhteet</p> <p>Julkinen tuki voi vaikuttaa yksityisten palveluntuottajien kilpailukykyyn ja toimintaedellytyksiin</p> <p>Politiittiset päätökset voivat vaikuttaa palvelujen saatavuuteen ja sisältöön</p> <p>Sosiaali- ja terveyspalvelujen politiikka: Sote-uudistus, perheiden tukeminen, lastensuojelun kehittäminen, monimuotoisten perheiden huomiointi, kotoutumispolitiikka.</p>	<p>Yksityisten palveluntuottajien on kilpailtava sekä julkisten palveluiden että muiden yksityisten toimijoiden kanssa.</p> <p>Paikalliset taloushaasteet</p> <p>Kustannustehokkuus</p> <p>Pitkän aikavälin säästöt: Ennaltaehkäiseviin palveluihin panostaminen voi pitkällä aikavälillä vähentää tarpeita kalliimmille palveluille.</p>	<p>Yhteiskunnan rakenteet, kulttuuri, väestön kehitys, arvot</p> <p>Kotoutumisen tukeminen</p> <p>Hyvinvointialueiden rajalliset resurssit</p> <p>Perheiden elämäntaatu ja hyvinvointi</p> <p>Kohderyhmän tarpeiden ymmärtäminen: ennaltaehkäistävien palveluiden tarve</p>	<p>Teknologian kehittyminen tuo mahdollisuuksia tarjota perhetyön palveluja etänä. Tämä voi helpottaa palveluiden saavutettavuutta.</p> <p>Tietosuojaan liittyvät haasteet sekä siihen liittyvät lisäkustannukset,</p> <p>Tehokkuus ja automaatio, voivat parantaa palvelujen tuotantoa ja hallintaa</p>	<p>Ympäristöystävälliset käytännöt ja kestävä kehitys voivat olla tekijöitä, jotka vaikuttavat asiakkaiden valintoihin ja imagoon.</p> <p>Palveluntarjoaja voi edistää ympäristötietoisuutta ja kestävä kehityksen mukaisia toimintatapoja.</p> <p>Työntekijän reitit ja aikataulut</p>	<p>Lastensuojelulaki, sosiaalihuoltolaki, perheiden tukemista koskevat säädökset ja yksityisten palvelujen sääntely</p> <p>Lainsäädäntö määrää, miten asiakastiedot käsitellään ja kuinka palvelut järjestetään</p>

Digitaaliset ratkaisut perhetyössä

- ▶ Hybridipalvelut yhdistävät perinteisen perhetyön ja digitaaliset tukimuodot
- ▶ Digitaaliset työkalut tukevat perheiden saavutettavuutta ja joustavuutta
- ▶ Etätapaamiset ja verkkopohjaiset tukipalvelut
- ▶ Digitaaliset hyvinvointisovellukset
- ▶ Alueelliset digitaaliset alustat perheiden tukena
- ▶ Käyttäjälähtöisyys ja palvelumuotoilu keskeisessä roolissa
- ▶ Haasteet ja kehitystarpeet: digikoulu, yksilöllinen ohjaus ja perheiden tarpeiden huomiointi
- ▶ Päijät-Hämeessä digitaalisten perhetyön palveluiden kehittäminen voisi perustua monikanavaiseen palvelumalliin.

Liite 2.

Jatkokehitys ja pohdinta

- ▶ Päijät-Hämeen alueella on tunnistettu ennaltaehkäisevien palveluiden tarve, mutta resurssit kohdentuvat tällä hetkellä pääasiassa raskaampiin palveluihin. Vaikka taloustilanne asettaa omat haasteensa, se avaa myös mahdollisuuksia kehittää innovatiivisia ja kustannustehokkaita palvelumalleja. Tämä tarjoaa mahdollisuuden panostaa entistä enemmän ennaltaehkäisyyn ja perheiden tukemiseen jo ennen kriisin syntymistä, mikä voi pitkällä tähtäimellä säästää resursseja ja parantaa perheiden hyvinvointia.
- ▶ Perhetyön kehittämisessä Päijät-Hämeessä on tärkeää jatkossakin keskittyä perheiden moninaiisiin tarpeisiin ja varmistaa, että palvelut ovat helposti saavutettavissa kaikille perheille. Vaikka digitaaliset ratkaisut voivat tukea palveluja, on tärkeää muistaa, että henkilökohtainen tuki ja perheiden kohtaaminen kasvokkain ovat edelleen keskiössä. Jatkossa olisi tärkeää kehittää perhetyön palveluja entistä enemmän yksilöllisten ja perhekohtaisen tuen tarpeiden mukaan ja huolehtia siitä, että kaikki perheet saavat tarvitsemansa avun ajallaan.

